Mia Nordström

VAD GUD FÖRVARAT ÅT MÄNNISKORS BARN

PREDIKNINGAR

AV

FR. ÅHGREN

NYA BOKFÖRLAGS AKTIEBOLAGET
STOCKHOLM 5

På Maria-dagen 1926
fr. Gertrud och Greta

Ralph Engstrand 1992-07-19

PASTOR FR. ÅHGREN.

VAD GUD FÖRVARAT ÅT MÄNNISKORS BARN

PREDIKNINGAR

AV

FR. ÅHGREN

NYA BOKFÖRLAGS AKTIEBOLAGET
STOCKHOLM 5

I N N E H Å L L

	Sid.
Förord av John Hurtig	6
Vad Gud förvarat åt människors barn Ps 31:20	7
Öppnade ögon Matt 2:1-12	17
Se Guds Lamm Joh 1:29	31
Försoning 5:e akten av Kristi pinos historia	42
Hjärtero Matt 11:28	54
I hans fotspår 1 Sam 25:1	73
Vislig umgängelse Kol 4:5, 6	80
Han vet Upp. 2:12, 13	89
Vad har du kvar? Dom 17, 18. Rom 8:38, 39	97

STOCKHOLM 1925
SVENSKA TRYCKERIAKTIEBOLAGET

F Ö R O R D

I historien om metodismens tillblivelse och utformning i Sverige kommer pastor Fredrik Åhgren alltid att ha ett av de främsta rummen. Enbart den omständigheten, att han såsom vittnesbärare om Guds frälsningsnåd i Jesus Kristus och såsom förkunnare av allt Herrens råd nästan är årsbarn med metodismens framträdande i vårt land gör honom till en märkesman, ty det är icke mången predikare givet, att, såsom han, följa en religiös rörelses uppkomst och vara ett med dess utveckling i mer än femtio års tid.

Därtill kommer då, att den förkunnelse, som pastor Fredrik Åhgren i så lång tid fått nåden att frambära, hör till det yppersta, som ljudit på svenskt språk under förra seklets sista årtionden och detta sekels första. Formen och framställningen ha utmärkt sig för en personlighetsbetoning, vilken ställt honom i en särklass förkunnare, dit högst få kunna räknas. En mera svag än stark röst har varit ett mästerligt utnyttjat instrument, som bringat ett fulltonigt evangeliskt budskap till tusenden och åter tusenden åhörare, icke sällan med verkningar, som visat att Gud själv sagt sitt ja och amen till budskapet. Det med klarhet förenade djupet i detta har tillika med mångsidigheten och det alltid äkta evangeliska samt i bästa mening moderna givit detsamma en klang och en styrka, om vars mening och syfte ingen gärna kunnat taga miste.

Detta mångsidiga och fulltoniga i pastor Fredrik Åhgrens förkunnelse har gjort, att han icke endast varit det folks vittnesbärare, som benämnes metodister, utan det har även

ställt honom i centrum av den skara predikare, som Gud givit åt svensk frikyrklighet och som fört fram denna till vad den är. Ganska allmänt är jämväl känt, att hans evangeliska predikan i någon mån även påverkat Sveriges lutherska kyrka. I alldeles särskild grad var detta förhållandet, då han var pastor i St Johanniskyrkan i Uppsala, där då åtskilliga akademiska lärare och ett ansenligt antal studenter voro tacksamt mottagande åhörare.

Föreliggande predikningar av pastor Fredrik Åhgren äro icke — och detta må eftertryckligt betonas — valda i annan mening än att de sammanförts i en bok. De förskriva sig från vitt skilda år och utgöra resultat av åhörares stundom tillfälliga anteckningar. I flera fall ha väl dessa varit stenografiska, men även där så är, torde en och annan brist åtfölja anteckningarna, vilket må omnämnas, i händelse någon anmärkning skulle göras i fråga om predikningarnas språkliga dräkt. Men å andra sidan må ock betonas, att detta gör dem i alldeles särskild grad till ett levande ord, ty genom dessa anteckningar komma de direkt till oss från förkunnaren på predikstolen.

Det levande i dem, det väsentliga i vad dessa predikningar av pastor Fredrik Åhgren är skall göra dem, därom äro vi övertygade, till välkomna Herrens budskap vida omkring i vårt land och för övrigt allestädes, där svenskt tungomål talas. Därom bedja vi, och därtill tro vi Gud skall lägga sin välsignelse.

Och vi tro även, att pastor Fredrik Åhgren skall i denna välsignelse se en särskild Guds nåd, honom given nu, då han fullbordar sin levnads sjuttiofemte år.

Stockholm i oktober 1925.

John Hurtig.

VAD GUD FÖRVARAT ÅT MÄNNISKORS BARN

Huru stor är icke din godhet, den du förvarar åt dem som frukta dig. Ps. 31: 20.

I Ps. 31: 20 heter det: »Huru stor är icke din godhet, den du förvarar åt dem som frukta dig.» I en annan psalm säger psalmisten: »Guds källa har vatten tillfyllest.» Den sinar aldrig ut, och den tömmes ej heller av någon. »Guds källa har vatten tillfyllest.» Det är ungefär samma tanke som möter oss i det upplästa ordet: »Huru stor är icke din godhet, den du förvarar åt människors barn.»

Gud har ännu icke givit åt människors barn allt det goda, som han ämnat giva. Vad människorna redan fått, är blott en förstling av det goda, som är berett och förvarat åt dem. Gud har ännu icke uttömt sina förråd.

Gud har förvarat godhet åt människors barn på mångahanda sätt och på mångahanda områden. Den jord, på vilken vi leva, hör oss människor till. Jorden, heter det, har han berett åt människors barn. När Gud danat jorden, satte han människan att härska över den och att bruka den. När Gud skapade denna värld, gömde han i den skatter, som skulle komma mänskligheten till godo, och dessa skatter äro ännu icke uttömda. Vi känna dem blott del-

vis. Gud har berett i denna värld ännu mycket mera gott åt människors barn, än vi i dag kunna ana. Innan brudgummen för bruden hem till sitt bo, har han berett ett hem åt henne, och bruden får så småningom lära känna, vad brudgummens kärlek, omsorg och omtanke har berett. Innan barnet träder in i denna värld, ha far och mor sörjt för det. Moderns nål har flitigt gått dag ut och dag in. Så beredde Gud denna värld till en boning åt människors barn, och han förvarade godhet i den så stor och rik, att så länge människor bo i denna värld, skall det heta: »Guds källa har vatten tillfyllest.» Det skall aldrig bli någon brist där.

På samma sätt har Gud handlat med oss med avseende på vårt andliga och eviga väl. Vår frälsning, som i evangelium förkunnats, har sitt ursprung av evighet. Vi tala därför med skäl om något, som kallas Guds eviga frälsningsråd. Den heliga skrift säger oss, att vår himmelske Fader tänkte på vårt eviga väl, innan ett människobarn ens hade lyft sin blick upp till honom. Så säger ju också vår Frälsare på den stora dagen, då han skall församla alla inför sin tron, till dem, som stå på hans högra sida: »Kommen, I min Faders välsignade, och tagen i besittning det rike som är tillrett åt eder från världens begynnelse.» Och aposteln Paulus säger oss, att vi voro utvalda i Kristus Jesus till att ärva frälsning, innan denna världens grund var lagd.

En fader dör och lämnar arv efter sig. Hans son övertager arvet. Det är rikt. Med ungdomens obetänksamhet använder han det. En dag ser han i sin faders gömmor och påträffar en dagbok, som fadern skrivit för många år

sedan. Han slår upp de gulnade bladen och läser. Så kommer han till anteckningarna från den tid, då han föddes, och han läser om huru fadern gladdes och huru han betygar, att om hans son finge leva, så skulle han göra det yttersta för att försaka, spara, neka sig själv så mycket som möjligt, av kärlek till sitt barn. Och ju mer sonen läser ju varmare blir hans hjärta. Till sist säger han: Den förmögenhet, som far lämnat efter sig och som jag har i mina händer, har kostat honom så mycken möda; hans son skall ej förstöra den. Det är min plikt att vårda den, såsom ett heligt arv, såsom ett gods, mig anförtrott, så att det må kunna sägas: Det pund du fått har du väl använt.

Mina älskade, Gud har för vår frälsning icke skonat sig själv. Såsom Jesus sade till Nikodemus, så säga vi i dag: »Så älskade Gud världen att han utgav sin enfödde Son, på det att var och en som tror på honom skall icke förgås, utan hava evigt liv.» Vi förkunna i dag, att nåden är fri. Vi bjuda alla syndare att komma och att utan penningar och för intet taga emot förlossning. Det som icke har kostat oss något, det har förvärvats av honom genom hans liv och död, som gav sitt liv till lösen för alla. O, Herre Jesus, på oss tänkte du, då du led i Getsemane, på oss tänkte du, då du stod gisslad och slagen inför Pilati domstol, på oss tänkte du, då du fördes ut till Golgata kors. Skatterna äro vunna för intet ringare pris än Jesu Kristi, Guds Sons, utgjutna blod. Men åt oss äro de förvarade, åt oss äro de beredda. Vi ha dem såsom ett arv, som faller i vårt sköte.

Vårt textord, där vi särskilt betona ordet förvarad, säger oss ock, att Gud icke lägger sina skatter på en gång inför

vår fot, så att vi kunna överskåda dem och mäta våra tillgångar. Nej, vad intet öga har sett och intet öra har hört, och vad ingen människas hjärta har kunnat tänka, det Gud har berett åt dem som älska honom. Först så småningom låter Gud oss lära känna denna sin godhets rikedom. Han förvarar den, tills vi behöva den. Han liksom gömmer den i sina förrådshus, tills vi äro skickliga att tillgodogöra oss den.

I mänsklighetens barndom voro behoven mycket små och lätt tillfredsställda, men när mänskligheten växte, ökades behoven och tillgångarna växte. Historien är berättelsen om huru mänskligheten alltmer lärt känna den godhet, som Gud förvarat åt människors barn, och huru mänskligheten alltmer fått taga i besittning, vad Gud redan berett. Vi tala om upptäckter. Vad säger oss ordet upptäckt, om icke att något har funnits, men varit obekant, tills täckelset föll och skatten blev uppenbar. Förrådshuset fanns där, men ingen kände till vad det gömde. När mänskligheten kom i den ställning, att den behövde det, som förvarades däri, då öppnades dörrarna, och mänskligheten fick, vad som där förvarades. I dag är mänskligheten rikare, än den någonsin varit. Vad äga icke vi i jämförelse med släkten, som levat före oss, och vad skola kommande släkten icke äga? Det finns skatter, mänskligheten till godo, om vilka vi ännu icke ha en aning. Det kom t. ex. en tid, då människorna började fråga: Hur skall det gå omsider? Var skola vi få ljus ifrån? Djurens fett räcker icke till? Så visade sig en dag, att Gud förvarade åt mänskligheten, vad den behövde. Vi bränna ju varje afton i våra hem en olja, på vilken vi sätta stort värde. Varifrån har denna olja kommit?

Den har funnits i årtusenden och åter årtusenden, men gömd i jordens innandömen, förvarad i Guds förrådshus, tills en dag människorna behövde den. Vi bränna i våra kaminer kol; våra lokomotiv och fartyg kunna icke undvara det. När kom kolet till? Innan ännu en människofot beträtt denna jord förvarade Gud dessa skatter i jordens innandömen, och när mänskligheten behövde dem, öppnades förrådshusen. Vi kalla vår tid elektricitetens tidevarv, och det med skäl. När kom den elektriska kraften till? Innan ännu en människa andats denna världs luft, fanns lika rik tillgång på elektrisk kraft, som i dag, men den var förvarad, gömd. När människorna fingo reda på förrådshuset började de att taga det i besittning. Vi ha ännu icke vandrat långt in i förrådshuset, vi ha ännu icke förstått att fullt använda denna kraft. Vad skola icke kommande tider kunna göra av den? När jag tänker på, att mänskligheten måhända ännu skall leva i tusentals år och föröka sig, så säger jag ändå: Det är ingen fara. »Gud har förvarat godhet åt människors barn.» Allt efter som de föröka sig, skall det visa sig, huru Gud på skapelsens morgon tänkte på allt och förvarade godhet ända till världens sista dag.

Det är på samma sätt med vår bibel och med den frälsning, som förkunnas för människors barn. Vår bibel är i dag sådan, som den varit i århundraden. Det är icke tillagt ett ord till den, sedan pennan föll ur den älskade lärjungens hand, då han skrev Uppenbarelsens bok. Och dock tror jag mig kunna säga: Vi ha en rikare bibel i dag, än våra fäder hade. Vi förstå den bättre. Vi ha vandrat djupare in i förrådshusen; de dolda djupen ha så småningom avslöjats. Hundra år härefter skall friheten vara rikare,

människorna bättre än vi förstå Guds frälsningsråd, bättre fatta Guds vilja och mening än vi. Det är en hel värld, som möter oss i bibeln. Det finns så mycket i denna bok, om vilket vi måste säga: Jag förstår det icke; sådant, om vilket en man sade: När jag läser det, så tager jag hatten av och går förbi. Men en vacker dag kommer ljus däröver. Ägde icke mänskligheten bibeln före Martin Luthers tid? Säkerligen. Stod det icke skrivet, att den rättfärdige skall leva av tro? Jo, visst stod det där, men det var, som om mänskligheten icke sett det eller vetat av det. Så gav Gud Luther nåd att öppna ordet i detta hänseende. Från den dagen förkunnas syndernas förlåtelse utan gärningar genom tron på Jesus Kristus. Låtom oss icke vara rädda för framtiden. Guds rike består och vinner seger. Herren har ännu rika skatter i sitt ord, som vi icke nu begripa, men som kommande släkten skola finna och så bliva rikare, än vi äro.

Detsamma är förhållandet med den enskilde. Vi ägde en bibel, ända sedan vi voro barn, men ack, huru litet förstodo vi icke de skatter den gömde. Vi måste komma ut i livets skola, innan vi kunna börja fatta, vad som där var oss givet. Men så en dag, när vi kanske stodo i mörker och nöd och icke visste, vart vi skulle vända oss, då fingo vi se, att i det där bibelordet, som vi tanklöst läst, och som vi tyckt vara utan djupare betydelse för oss, där fanns det ljus, den hjälp, den ledning, som vi under vårt nuvarande läge behövde.

Jag kommer ihåg, då jag första gången for på Sankt Gotthardsbanan. Då jag en vacker sommardag steg på tåget vid Vierwaldstättersjön, strålade solen från klarblå him-

mel. Döm om min överraskning, då jag i järnvägskupén fann alla lampor tända. Jag satte mig med en tidning och läste i solljuset. Men rätt vad det var, blev det mörkt. Tåget körde in i en tunnel. Det första ögonblicket kunde jag ej se att läsa, men snart återtog jag min tidning: lamporna brunno. De tycktes mig överflödiga, men järnvägsförvaltningen visste tågets väg och hade berett upplysning på den mörkaste vägen.

Det är så med Guds ord. Barnet lär sig bibelspråk och går någon gång i kyrkan och kommer kanske ihåg texten. Det är så ljust ännu. Men sedan blir det mörkt, mycket mörkt, och i det mörkret lyser Guds ord, och ett bibelställe, som förut icke haft någon betydelse, blir en ljusstråle, som lyser rätt in i hjärtat såsom en fridshälsning. Huru många gånger ha icke vi, troende kristna, sagt: huru litet jag förstod det bibelstället, ända tills jag kom uti den och den ställningen. Då förstod jag det, och måste säga: Det är förunderligt. Det är, som om det ordet vore sagt just till mig, det var just vad jag behövde; det var lyktan för min fot, då min levnads väg gick ned i mörker.

Ja, Herren förvarar godhet åt sitt folk. Förrådshusen öppnas för oss i samma mån, vi behöva dem. Israel fick icke manna förrän det var i öknen. När Israel kom till Mara med det bittra vattnet, då växte där, endast där, det träd, som förmådde göra vattnet sött. En stor del av våra bekymmer äro bekymmer för framtiden. Vad har då erfarenheten lärt oss? Att vi ofta göra oss onödiga bekymmer. Vi säga: Om det blir på det och det sättet, hur skall det gå? Men det blir icke på det och det sättet, och dina bekymmer voro överflödiga. Men om å andra sidan det,

som du fruktar kommer, vill du då icke komma ihåg ordet: »Huru stor är icke den godhet, som du förvarar åt människors barn?» Just på det ställe av vägen, där du behöver särskild nåd och hjälp, skall särskild nåd och hjälp givas dig.

En lycklig moder får höra talas om att hennes väninna drabbats av den stora sorgen att förlora sitt lilla barn, som dött i difteri. Den andra modern trycker då sitt barn till sitt hjärta och säger: Tänk, om det skulle gå så med dig, min älskling! Det kunde jag icke bära. Det känns, som om hennes eget liv skulle slockna, om barnets liv slocknade. Och nästa ögonblick säger hon till sig själv: Är jag en kristen och känner det så? Är mitt barn min avgud. Skulle jag icke vara villig att hava mitt barn för Guds räkning och säga: Tag det, om du vill. Och hon suckar i ångest och nöd. Pinar hon sig icke själv utan anledning? Varför kan hon icke vara fullkomligt stilla? Gud har icke givit henne nåden att lämna sitt barn i dödens käftar, därför att hon icke behöver det. Kommer den dag, då Herren vill taga det lilla barnet och föra det undan farorna hem, var då viss, att Herren, på samma gång han sänder dödsängeln, skall sända tröstens ängel för att svalka moderns panna. Han öppnar icke förrådshusen, förrän vi behöva dem.

En kristen kanske säger, då han läser Pauli ord: »Väl åstundar jag att bryta upp», i en stilla eftertänksam stund: Så kunde icke jag tala. Jag är icke redo att skiljas hädan. Livet är för mig kärt, jag vill leva. Och nästa tanke blir den: Men visar icke detta, att du ingalunda är en verklig kristen? Du skulle väl vara beredd att dö vilket ögonblick

som helst, om du vore en kristen. Även till en sådan säger jag: Pina dig icke själv, oroa dig icke själv. Du lever, och vad du behöver, är Guds nåd att leva såsom kristen. När stunden kommer att du skall dö, då behöver du nåd att dö såsom en kristen. Men Gud ger dig icke på förhand, vad du behöver. Herren förvarar sin godhet. Han ger den steg för steg. En kristens liv är likt Israels barns vandring i öknen: nytt manna för varje dag.

»De osedda dagar vi möta med tröst,
Oss följer ju herden;
Vi känna hans röst»;

och han förvarar åt oss vad vi behöva.

Hela vårt liv på jorden är ingenting annat än barnets liv, som dag för dag får mottaga av faderns hand, vad det behöver. Och var viss att din himmelske Faders förråd icke taga slut. Det har hänt, att far och mor måst samla sina barn i det torftiga hemmet och säga: Barn, nu är det svårt för oss. Vi veta icke var vi skola taga brödet ifrån. Men den dag kommer aldrig, då Gud församlar sin barnskara och säger: Nu är mitt förråd slut, och jag vet icke, varifrån jag skall taga hjälpen. Nej, »Guds källa har vatten tillfyllest», och dig skall intet gott fattas.

Men så stor är Guds godhet, att han förvarar icke blott vad vi för denna tid och värld behöva, utan han förvarar godhet åt oss evinnerligen. Stora och många och rika äro de förrådshus Gud äger i denna värld, men större, rikare och bättre äro de förrådshus, som han har redo i den värld, mot vilken vi gå. Det berättas av de judiska rabbinerna, att då Josef var i Egypten och under de sju hungers-

åren hade säd samlad i kornladorna åt hela det hungrande Egypten, så befallde han dem, som bodde vid övre Nilen, att de skulle kasta agnarna i Nilfloden, så att de, som bodde vid nedre delen av floden, skulle, när de sågo agnarna, förstå, att det högre upp fanns säd. Ack, vi ha stunder, vi som tro på Gud, som påminna om den stund, då Petrus, Jakob och Johannes voro med Jesus uppe på berget, stunder, då vi säga: »Herre, här är oss gott att vara.» Men, mina åhörare, det är bara en försmak av det tillkommande goda, det är bara agnar, som flyta på vattnet och tala om, att högre upp äro kornbodarna. De rika välsignelser Gud ger oss här på jorden äro blott försmaken till den salighet, som på oss skall uppenbaras. Gud vare lov, att vår väg går uppåt till fullhet och mättnad! Gud vare lov, att vår gyllene tidsålder ligger icke bakom oss utan framför oss! Gud vare lov, att han förvarar åt oss det bästa till sist!

Det är sant, att vår levnadssol skall gå ned; det är sant, att om en liten tid skall jag icke mer se dem, som jag älskade mest, eller det lilla hem jag rett mig och där varje småsak är mig kär; jag skall bort från alltsammans. Men, älskade, det är icke bara förlust. Jag får ersättning: att vara borta från kroppen, säger Paulus, är att vara hemma hos Herren, och det är mycket bättre. Låt döden komma: »Du död, var är din seger? Du död, vad är din udd?» Ty Gud har förvarat godhet evinnerligen åt dem, som frukta honom.

Och nu, käre, tag detta ord i Ps. 31:20 och låt det tala till dig, när du går på vägen. Du skall få se, att Gud förvarat godhet åt dig. Kanske när du minst anar det, skall

du stå inför det förrådshus, som Gud öppnar, och du skall säga: Jag klentrogne, varför fruktade jag? Alla mina bekymmer borde jag kasta på Herren. Förläne Herren dig och mig nåd, att såsom barn lita på sin fader, vi ock måtte lita på honom, vars kärlek och vishet är av evighet och som för tid och evighet förvarat åt oss allt, vad vi för tid och evighet behöva!

Amen.

ÖPPNADE ÖGON

Matt. 2: 1—12

I det gamla trettondedagsevangeliet, varur vi många gånger hämtat undervisning, tröst och förmaning till tuktan i rättfärdighet, vilja vi denna stund särskilt fästa oss vid det, som säges i v. 11, där det heter. »Och de gingo in i huset och fingo se barnet med Maria, dess moder. Då föllo de ned och gåvo det sin hyllning».

Det är blott några få ord, men bakom dem ligger en lång historia. Huru hade i dessa hedningars hjärtan den längtan uppstått, som kom dem att färdas den långa vägen för att söka judarnas nyfödde konung? Det veta vi icke. Vi veta endast, att vår Gud icke lämnar sig utan vittnesbörd, utan att han i kärlek söker människors barn, på vilka trakter de än bo.

Vi möta emellertid dessa män och se dem, då de äro på vandring. Vandringen är lång och besvärlig, och innan de anträda den är det mer än sannolikt, att de haft mycket att utstå från vänners och fränders sida, som ansågo hela företaget vara en dårskap. Så komma de till Jerusalem för att där mötas av den stora missräkningen, att konungen icke fanns där, och att ingen frågade efter honom. Men på missräkningen följde åter hopp. Sedan de läm-

nat Jerusalem och fått anvisning att begiva sig till Betlehem, sågo de nämligen på nytt den underbara stjärnan och gladdes, när de sågo den. Omsider voro de framme, och så inträdde de i huset och fingo se barnet och dess moder samt föllo ned och tillbådo det. Detta är resultatet av allt det föregående. I några få ord ligger här en hel historia innesluten.

När en ung man säger till sin vän, som vill ha honom med ut på lustarnas väg: Nej, jag kan icke, jag vill icke, jag gör det icke, så torde det hända, att detta hans nej icke är en ögonblickets nyck utan en följd av något, som en längre tid rört sig i hans hjärta. Det är frukten av hans moders böner, hans faders förmaningar, av de tysta ensamma stunderna, då han i sitt innersta bävat för sig själv, blygts för sitt elände och fruktat för farorna. Det är resultat av stunder, då han i ensamhet slagit upp sin bibel och kanske böjt sina knän, eller av de stunder, då han tittat in i en kristen kyrka eller sammanträffat med en allvarlig på Herren troende människa, vars hela väsen vittnat för honom om Gud och vandringen på rättfärdighetens väg. Ja, det är resultatet av en mängd tysta krafter, som länge varit verksamma.

Om någon ibland oss i dag kan säga: Jag är ett frälst Guds barn, så är det lätt sagt. Det är blott några få ord. Men vilken historia ligger icke där bakom. Huru långt kunna vi spåra den? Ack, den tränger sig längre, än din och min blick kunna tränga. Det står i detta heliga ord skrivet angående de frälsta, att de äro av Gud älskade och av Kristus Jesus utkorade till frälsning, redan innan världens grund var lagd. Det är Guds eviga frälsningskärlek och

Guds eviga frälsningsråd, som är den yttersta grunden till en människas frälsning. Om man sedan följer dessa Guds frälsningstankar, denna Guds frälsningsvilja och frälsningsgärning, till dess att en människa såsom resultat därav kan säga: Jag har frid med Gud och ett gott samvete, o, vilken underlig väg hon har bakom sig. O, huru mycket som hänt, huru många krafter, som verkat, vilken kamp det har varit mellan ljus och mörker, mellan satan och ormens tillintetgörare. Huru har man icke stundom glatts, stundom bävat, stundom räckt ut handen för att finna det eviga livets gåva och så tvekande dragit den tillbaka. Ja, huru mycket har icke försiggått, innan man kan säga: Jag äger Guds frid.

Om du nu i dag, åratal efter sedan Herren först fann dig, kan säga: Jag äger fortfarande vittnesbörd i mitt innersta, att jag hör Gud till, så är också detta lätt sagt. Det torde vara många, som icke fästa sig vid en sådan bekännelse. Och dock, vilken historia ligger icke bakom den. Det är en historia, som säger oss, att Guds nåd har varit varje morgon ny, och att den trofaste Guden aldrig har svikit sitt ord, icke ens, när du vek av från den rätta vägen.

Ja, det ligger stundom mycket i några få ord. Det är så på alla områden i livet, att det, som synes oss alldagligt och vanligt, naturligt och berättigat, har bakom sig en lång historia. Tänk blott på detta livets bekvämligheter, varav vi njuta, och om vilka vi mena, att det är så naturligt att vi hava dem, vilken historia ligger icke bakom dem. De äro resultatet av mycket arbete och mycken kamp. Det är ett stort arv, som fallit i vårt sköte både i andligt och i lekamligt hänseende.

Jag var för några aftnar sedan tillsammans med en medlem av församlingen. Han sade: Jag har varit ute och rest i dag. Jag har hälsat på min gamle far. Halv två reste jag från staden, och nu är jag tillbaka här. Klockan var, när vi träffades, blott mellan sju och åtta på aftonen, och fadern bodde ett gott stycke väg från Stockholm. Hur var detta möjligt? Jo, på grund av de utmärkta kommunikationsmedlen. För femtio år sedan hade det varit alldeles omöjligt att på några timmar göra en sådan resa. Nu säger man: Det är ingenting märkvärdigt. Det går så lätt att på några timmar fara långt utom staden och samma dag vända hem igen. Men vad ligger icke bakom detta? O, huru mycket tankearbete, huru många misslyckade försök, innan man slutligen nått det resultat, vartill man nu kommit. Det är, som sagt, så på alla områden och icke minst för att återgå till det väsentligaste av allt, på det andliga området.

Hava vi kommit därhän, att vi sett barnet, att vi ligga tillbedjande vid dess krubba, o, det ligger så mycket bakom detta. Om också vår blick i dag icke är öppen nog att kunna se, huru Herren berett alltsammans, tills vi slutligen nått det stora målet, att vi lärt känna hans uppenbarelse i Kristus Jesus, så komma vi väl ändå till sist därhän, att vi se, att alla Herrens vägar varit godhet och sanning och att det varit en förunderlig ledning i allt, som för oss samverkat till det bästa.

Den uthållighet i sökandet, som utmärkte de vise männen, kan förklaras uteslutande därav, att de vandrade ledda av ljuset från ovan. Stjärnan ledde dem. När hon skymdes, när de icke längre sågo henne, då voro modet och kraften

borta. När hon åter syntes, blevo de glada och fortsatte med förnyat mod sitt sökande, tills de funnit. Och om icke ljuset från ovan lyser oss på den väg, vi gå, då är det icke mycket bevänt med livet. Det förundrar mig icke alls, att människor gripas av vad som kallas livsleda, ty de ljus, som lysa i världen äro i nittionio fall av hundra lika kärrens irrbloss, de locka och bedraga. När man funnit detta, funnit det till sin sorg, skam och missräkning, då är det icke underligt, att man slutligen säger: Vad lever jag egentligen för, och vad tjänar det egentligen till att leva? Men om ljuset från ovan lyser oss, om vi veta, att var vi gå, vakar över oss en Faders öga och att, huru mörk och krokig vägen än är, bär den hemåt, då kunna vi tillbedja, då kunna vi vara vid gott mod, då kunna vi härda ut, då kunna vi sjunga mitt i bedrövelsen.

En annan lärdom, som i det upplästa ordet är given, är den, att det fordras öppnade ögon för att se. Det heter om dessa vise män, att när de kommo in i huset sågo de barnet och dess moder och föllo ned och tillbådo det. Säkert hade hundratals människor gått ut och in i härbärget och sett Maria med ett barn i sitt sköte. Men, så vitt vi veta, hade ingen av dem alls i barnet sett något märkvärdigt. Ingen hade böjt sina knän för barnet alltsedan julmorgonen, då herdarna hade gjort det. Där funnos säkert många köpmän i härbärget. De sågo barnet men sågo det dock icke. Där funnos säkert sådana, som rest till Betlehem för att låta skattskriva sig. De sågo också barnet, men ingen härlighet hos det. De sågo och sågo icke. Men när dessa män kommo, heter det, att de sågo barnet, varefter de knäböjde och tillbådo och offrade åt det sina skatter.

Ja, det fordras öppnade ögon för att se. Så var det då, och så har det alltid varit. Med seende ögon se människobarnen intet, och med hörande öron höra de ofta nog intet, ty deras hjärtan äro tillslutna. Vi äro rätt ofta blinda och döva för vad som försiggår omkring oss helt enkelt därför, att vi bära på ett själviskt och förstockat hjärta. Det heter så ofta om vår Herre och Frälsare, att när han såg det och det förbarmade han sig. När han t. ex. kom in i Betesda pelargång, såg han där en man, som i trettioåtta år varit sjuk. Det var icke en tillfällighet, att Jesus såg så mycken nöd, så mycket elände. Han hade blicken öppen för sådant, ty han hade hjärta för nöden. Här finnas i denna stad människor, som när de i våra tidningar läsa skildringar om nöden, utropa: Är det möjligt, att det kan stå så till i Stockholm? Och dock har det gjort det i åratal. De hava icke blick för nöden, emedan de icke hava hjärta för den. Så finnes det åter andra, som oupphörligt se nöden, helt enkelt därför att de hava hjärta för de olyckliga.

Man måste vidare hava ett öppet öra för att höra, och man måste hava ett öppet hjärta för att mottaga. Vi träda in i Herrens hus, vi höra alla samma ord läsas, samma ord uttalas, vi sjunga alla samma sånger, vi böja oss samtidigt ned och resa oss samtidigt. Och dock händer det, att det är mången, som kommit in i Guds hus, men som går därifrån utan att minnas något, utan att hava fått något med sig. Ja, ännu medan han sitter kvar, kanske han blott längtar efter den stund, då tempeldörrarna skola upplåtas och han får komma ut igen. Han såg ingenting, han hörde ingenting, han fick ingenting. Samtidigt därmed satt en annan

i hans omedelbara närhet, som den stunden stod i gemenskap med alla andars Gud och med den himmelska världen. I hans hjärta inträngde ljuset från ovan med rättfärdighet, frid och kraft. Ja, det försiggick i det andra hjärtat sådant, varom Jesus sade: »Likaså, säger jag eder, bliver glädje hos Guds änglar över en enda syndare som gör bättring.»

Vad vi i dag behöva bedja, det är bland annat: Herre, öppna mina ögon, att jag må se, upplåt mitt hjärta, att jag må kunna taga emot, vad du vill giva. Se den, som tycker sig vara rik, hava nog och behöva intet, han förgäter barnet. Men den, som är fattig och längtar efter att få rikedom, han passar för barnet, han är glad, om också blott några droppar av välsignelse börja falla. Månne du är en bland dessa? Är du bland dem, som hava ögon, öron och hjärta öppna? O, vad detta nu ingångna år då skall giva dig mycket. Men äro ditt hjärta, dina ögon och öron tillslutna, då är det med dig som med den blinde vid vägen. Naturen omkring honom må vara aldrig så härlig, han får intet intryck av dess skönhet, eller det är med honom som med den döve, som icke uppfattar något av de härligaste välljud. Ack, att Herren finge öppna de dövas öron och att han finge upplåta de blindas ögon, att han finge öppna tillslutna, egenrättfärdiga hjärtan. Ack, att vi alla med de vise männen komme därhän, att vi såge, tillbåde och offrade. Säkerligen var den stund, då de vise männen sågo barnet för dem den dyrbaraste, viktigaste stunden i livet. Och viktiga, dyrbara och betydelsefulla äro också för oss de stunder, då våra ögon verkligen se, då våra öron verkligen höra, då våra hjärtan verkligen öppna

sig för krafterna ovanefter, då evighetstingen för oss icke bliva drömmar, utan det verkligaste av allt, det som kommer oss att i jublande glädje utbrista: »Jag vet, på vem jag tror, och jag är viss om att han är mäktig att för 'den dagen' bevara vad som blivit mig betrott.»

Det heter också om de vise männen, att när de trädde in i huset, sågo de barnet och Maria, dess moder. Det står icke att de sågo modern och barnet utan barnet och dess moder. De hade sökt barnet. Jag vet icke, om de ens tänkt på att det nyfödda barnet naturligtvis måste ligga i en moders famn. Det var en bisak. Det var barnet, de sökte. Har du givit akt på att katolikerna aldrig tala om barnet och dess moder, utan om modern och barnet? Den katolska kyrkans många konstnärer hava givit oss en mängd sköna bilder, men om alla dessa heter det: modern och barnet, icke barnet och modern. Och detta är mer betecknande, än vi vanligen tänka. Det visar den sorgliga sanningen, att våra katolska vänner hava fått sin blick förd bort från barnet och i stället fäst vid modern. Inom den katolska kristenheten är det Maria, jungfrumodern, som är barmhärtighetens representant. Det är om hennes hjälp, om hennes kärlek, om hennes förbön de bedja. Vi, evangeliska kristna, äro fria från sådant. Och vi må bedja Gud att den dag aldrig må komma, då det mörker, som en gång skingrades genom reformationen, åter vinner seger över ljuset. Barnet är det, som är Guds gåva. Maria, den högt benådade bland kvinnor, var blott ett av de många medel, som Gud använder för att sända sitt ljus och sin frälsning i världen. Men ljuset, frälsningen och livet äro i Kristus allena. Den honom har, han har livet och behöver ingen

annan medlare mellan sig och Gud. En enda är medlare emellan Gud och människor, säger aposteln, en människa, Kristus Jesus. Det är i honom fadershjärtats kärlek har blivit uppenbar, det är i hans namn, vi få nalkas konungens tron. Det är i hans namn vi få säga: »Fader vår, som är i himmelen.» Det är inför honom, vi få utgjuta våra hjärtan i bön, åkallan och tacksägelse.

Alltså: barnet Jesus är Guds gåva, och den, som äger honom, han går med honom till det eviga livet.

Men när de vise männen fingo se barnet, fingo de ock se Maria, modern. De hade sökt barnet, de sågo också först detta. Det var barnet, de tillbådo; det var åt barnet, de offrade sina skatter. Men de sågo ock Maria. Vad lära vi härav? Jo det, att hava vi rätt lärt känna Gud i Kristus Jesus, rätt lärt tillbedja honom, få vi i det ljuset se även mycket annat och se det i dess rätta belysning. Guds första bud är: »Du skall älska Herren, din Gud, av allt ditt hjärta.» Men såsom en följd därav, giver han det andra budet: »Du skall älska din nästa såsom dig själv.» Kommer jag i rätt ställning till Gud, då kommer jag ock i rätt ställning till mina medmänniskor. Får jag rätt se barnet och tillbeder jag det, så sprider sig ljus över barnets moder. Det vill med andra ord säga: Står du i rätt ställning till Gud, så kommer du i vardagslivet i rätt ställning till dem, som stå dig närmast. Mödraskapet t. ex. blir något annat för den kvinna, som har tillbett Kristusbarnet och för det öppnat sitt hjärta, än det är för andra mödrar. När en sådan moder i sin famn sluter sitt nyfödda barn, då ser hon i detta barn, icke blott en liten världsmedborgare, utan ett evighetsbarn, som Gud lagt i hennes händer, med det upp-

draget: Tag detta barn och fostra det åt mig. Det faller ljus över moderskapet, när du rätt lärt känna Guds Son, när du lärt att tillbedja honom. Och på samma sätt är det med faderskapet. Böjer du, fader, dina knän i Jesu namn, och ser du i Jesus, huru Gud, den evige Fadern, älskat, så att han utgivit sig själv för sina förlorade barns räddning, o, vilken underbar faderskärlek du då får även till din ogudaktige och vrångsinte son, en kärlek, som håller ut, som kan försaka vad som helst, blott du kan rädda honom. Och vi förstå, att räddning betyder något annat än att blott undgå förnedring på jorden. Det betyder att bliva frälst från evig undergång. Så blir faderskapet oändligt mycket större, än det annars skulle vara, just därför att du känner enfödde Sonen och tillbeder honom.

Det ljus, som utströmmar från barnet, när vi tillbedja det, faller över allt i barnets närhet. Kristus är världens ljus även i den meningen, att han sprider ljus över allt här i världen. I en liten ungdomstidning har i år förekommit en illustration, efter en berömd konstnärs målning, föreställande herdarnas ankomst. Man ser klipphålan, där Jesusbarnet antages vara fött, uppehållen av stora pelare. Längst fram på bilden ser man Maria med det lilla barnet på sitt knä. Vid ingången stå herdarne och kasta skygga blickar dit in. Men giva vi närmare akt på bilden, se vi, att ett ljus utgår från barnet i Marias knä. Det är det, som upplyser det hela. Och det är detta, konstnären velat säga. Det är också det, varom vi påminnas, när det heter: »De fingo se barnet med Maria, dess moder». Har du lärt känna barnet och tillbeder du det, så sprider det ljus över de förhållanden, i vilka du står. Står du i rätt förhållande

till Gud, hur öm och kärleksfull blir du icke då mot dina föräldrar. Står du i rätt förhållande till Gud, vilken trogen, samvetsgrann tjänare och arbetare blir du icke då. Du tjänar då icke människor till behag, utan Herren. Och huru behövligt är icke detta.

Men husbonden blir också en annan husbonde, om han lär känna barnet. I vår tid blir det tyvärr så, att arbetsgivaren icke har med människor att göra, icke räknar med människor utan med ett slags levande arbetsmaskiner, vilkas arbetsprodukt han söker taga ut så långt som möjligt. Det finnes icke blott stora arbetsgivare, utan även små i denna stad, som icke hava en aning om, huru deras eget folk lever, som aldrig tänka på, att deras arbetare äro deras bröder, böjda under sorger, förtrogna med lidandet, att även de behöva något av livets glädje. Nej, det blir icke bättre, förrän den dag kommer, då arbetsgivarna hava lärt känna Kristus. Då skola de i de personer, som utföra deras arbete, se medarvingen till livets nåd. O, att Herren genom sin Ande finge komma med en väckelse i vårt land, så att de där stora frågorna, som röra sig bland folket och för vilkas skull det jäser och sjuder ibland oss, bleve lösta i det ljus, som strömmar ut från Kristus Jesus. Då bleve en lösning funnen, över vilken himmelens änglar skulle glädja sig, en lösning, som skulle hava till följd, att rättfärdighet och frid kysstes. När Guds folk omtalas såsom svärmare, de där icke veta, vad de säga, så få vi ändock hålla fast vid, att oss är anförtrott försoningens ord, att evangelium är den balsam från Gilead, som allena kan läka samhällets många sår, och att allt annat är blott palliativ, något som för ögonblicket lugnar. I denna allas kamp mot alla kommer

en verklig försoning till stånd blott genom Guds frälsningsnåd i Kristus Jesus. Ja, det går ljus ut från barnet, förklarande för oss vår ställning i livet, väckande hos oss mod och hopp såsom intet annat. Kommer du i rätt ställning till Gud, så börjar det också dagas för dig, att du har ansvar med avseende på det samhälle, vari du lever. Och väl vore, om känslan av ansvar i det hänseendet mer och mer vaknade hos oss, om våra troende män och kvinnor kände: Vi äro icke blott av naturen och genom födelsen undersåtar eller medborgare utan genom nåden kallade att vara kristna medborgare och i den meningen världens ljus och jordens salt. I, kristne bröder, som ären här i dag, som önsken att rättfärdigheten skall segra, I, som sörjen över, att i våra lagstiftande kårer gång på gång inkomma sådana, som I ansen ovärdiga att stifta lagar för vårt kristna folk, fullgören väl I edra medborgerliga plikter? Kanske har jag framför mig mer än en röstberättigad man, som aldrig har lagt sin sedel i valurnan. Herren Kristus vill hava dig till ett världens saltkorn. Om du också utgör blott ett enda litet saltkorn — vet, att det blir ändå något av sälta. Och så småningom bliva kanske saltkornen flere och flere. De sälta av sig mer och mer. Resultatet tillhör Gud, men plikten är din och min. Hos barnet i krubban får du lära dig, att intet mänskligt bör vara dig främmande. Guds egen Son trädde in i de jordiska förhållandena och han visade dig, huru man skall vara en rätt medborgare i denna värld, då man är en medborgare i ljusets värld för det eviga livet.

Min broder och syster, det är mycket i ditt liv, som skulle bliva helt annorlunda, om ljuset från barnet i krubban

riktigt finge falla över dina förhållanden. Har du sett Kristus, har du tillbett honom och åt honom offrat dina gåvor, då utströmmar från honom ljus över släkt och vänner och grannar. Då blir du i din ande brinnande för deras bästa. Kom ihåg, att när man älskar Gud, så älskar man ock sin nästa, och att den, som säger sig älska Gud, men hatar och försummar sin broder, han är en lögnare och i honom är icke sanningen.

När de vise männen hade offrat sina gåvor, när de hade funnit, vad de sökt, då, heter det, fingo de återvända en annan väg till sitt land igen. Så vill jag till sist säga, att har du funnit barnet och tillbett det, har du fått dina ögon öppnade för, vad Gud vill giva dig i Kristus Jesus, då är det slut med det gamla livet och de gamla vägarna. Då blir allt nytt för dig. Och Gud give, att många, som nu leva ett liv i mörker och förnedring, lärde känna Jesus Kristus, honom som kom i världen att frälsa syndare, ja, att frälsning under detta nu ingående år finge vederfaras många tusenden.

Amen.

SE GUDS LAMM

Joh. 1:29.

HELIGA Guds män, drivna av den helige Ande, hava talat till oss i dag. De hava talat till oss om det stora undret på Golgata. De hava fört oss dit för att visa oss, vad som skedde där, då det ordet fullkomnades, som Jesus förut hade sagt till sina lärjungar: »Människosonen måste bliva överlämnad i syndiga människors händer och bliva korsfäst.» De tala så enkelt dessa Guds män. De frambära icke sina egna tankar, de blott frambära vittnesbörd om sanningen. O, att det ord, vi nu läst, den målning, som upprullats för oss, den stora synen på Golgata, i första rummet finge tala till oss om honom, om vilken Johannes döparen säger: »Se, Guds Lamm, som borttager världens synd!» Ja, må han själv få tala till oss! De, som höra hans röst, skola leva.

Det är i dag tusenden och åter tusenden, som samlas på olika platser för att fira långfredagens minne. Och Jesus har förutsagt, att så skulle bliva. »När jag har blivit upphöjd från jorden, skall jag draga alla till mig.» Just denna korsets dragningskraft är det, som drager människors barn samman för att höra det gamla ordet om korset. Det är Jesus själv, den döde och åter levandegjorde Frälsaren, som genom sin Ande drager människors barn till Golgata, att

de måtte se honom, lära känna honom och därigenom få leva.

Se Guds Lamm, att du måtte se och förstå, vad synd är! O, huru lättsinnigt vi ofta tala om synden! Huru ringa vi akta den, framför allt vår egen. På Golgata visar sig synden, sådan den verkligen är. Där uppenbaras för oss människohjärtats ondska i allt dess djup. Det är väl ingen av oss, som kan läsa om det, som vederfors Jesus, utan att vi i vårt innersta utbrista: Vilka himmelsskriande synder! Det berättas om en fransk konung, för vilken den femte akten av Kristi pinas historia hade upplästs, att han utropade: »O, att jag hade levat då och med tio tusen av mina trupper kunnat storma upp på Golgata och krossa dessa uslingar, som handlade på detta sätt!» Ja, det ligger så nära till hands för oss att tänka så. Men när vi fälla domen över dem, som togo Jesu liv, må vi besinna, att de voro intet annat, än vad vi äro, att vi äro deras fränder och bröder! Deras hjärteondska var icke någon annan än din och min. Det var av avund, heter det, som översteprästerna hade överlämnat Jesus åt Pilatus. Avund — känner du den synden? Har den icke mången gång, kanske till och med denna morgon, rört sig i ditt eget hjärta? Vet du icke vad avund är?

Det var för snöd vinnings skull, som en Judas förrådde sin Herre, för usla trettio silverpenningars skull sålde han honom. Har du aldrig för snöd vinnings skull, för att få något av denna världens goda, handlat mot bättre vetande, förrått det heliga?

Någonstädes i närheten av Jesu kors, om också på betydligare avstånd än de flesta, stod en man, som under denna

natt förbannat sig på, att han icke kände Jesus, och det var dock en man, som lovat Jesus trohet. Vet du något om löftesbrott, om svikande av heliga ord? Har du aldrig gjort dig skyldig till något liknande?

O, deras synd, som orsakade Jesus hans bittra lidande, är din och min synd. Det är blott så, att över vårt eget elände hänga vi fikonlöv, medan vi se detsamma naket hos andra. Om löven ryckas bort, och vi gå till doms med oss själva, torde det hända, att den dom, vi fälla över de andra männen på Golgata, förvandlas till en dom över oss själva, att vi vid åsynen av vår egen synd måste ropa: Gud, var mig syndare nådig. Det är dit, Herren vill föra oss. Men synden uppenbarar sig icke blott därigenom, att vi se den ohöljd framträda på Golgata hos dessa, som hånade och bespottade Jesus. Den träder oss också bjärt tillmötes, då vi se Jesu renhet. Just den uppenbarar såsom intet annat vår orenhet. Låt en solstråle falla in i rummet, som förut synts oss vara så rent! O, huru mycket den uppenbarar av orenhet därinne! Och när vi se Guds Lamm, se hans rättfärdighet, då uppenbaras vår synd.

Vilken natt har icke Jesus genomlevat! Gisslad och begabbad fördes han till Golgata. Men icke en klagan går över hans läppar. Han kan lida utan knot, och när du och jag stå och se på honom, om vilken det heter, att han icke upplät sin mun, då inse vi, vilka syndare vi äro. Huru kan icke det ringaste lidande väcka hos oss bitterhet både mot Gud och människor! Om honom heter det, och när han blev bannad, bannade han icke igen, och när han blev smädad, smädade han icke igen. Men huru hava icke du och jag vid den ringaste oförrätt varit redo att uttala hämn-

dens, hatets och bitterhetens ord! Se Guds Lamm! Ju klarare han framträder för dig, dess mer skall du få klart för dig: Det är ett svalg mellan honom, den rene och helige, och mig; jag är en syndare, men han har intet ont gjort. Korset förödmjukar. Den korsfäste böjer oss ned inför sig i känsla av vår skuld. O, att han så finge göra med var och en av oss! Jag läste en gång om en främling, som kom till Köpenhamn för att bese icke blott staden utan framför allt dess konstskatter. Så begav han sig också till Vor Frue kirke för att se Thorvaldsens yppersta mästerverk, Kristus och de tolv apostlarna. Sedan han betraktat apostlarna, gick han fram till koret, där kristusbilden hade sin plats bakom altaret. Han gick från den ena sidan till den andra, alltjämt med blicken fästad på bilden. Då kom kyrkotjänaren fram till honom och sade: »Vill ni se honom, såsom han skall ses, så följ mig!» Därpå förde han främlingen till altarrunden mitt framför kristusbilden. Och när de båda stodo där, sade han: »Böj nu edra knän! Först då ser ni honom.» Främlingen följde uppmaningen, och nu, när han låg på knä, såg han rätt Thorvaldsens Kristus. Vill du se Guds Lamm rätt, måste du böja dina knän. Ja, när vi vid Golgata sjunka ned på våra knän, då se vi, att vi äro syndare, att det är för syndens skull, denna gärning är gjord och detta under skett. Lammet blir stort för dem, som se. Och ju mer vi se, dess varmare blir hjärtat.

Se Guds Lamm, på det att du må lära förstå, vad kärlek är! Vi tala mycket om kärlek. Vi tro oss stundom känna, vad kärlek är, och dock är det ingen av oss, som har en aning om, vad kärlek är, förrän han rätt lärt känna Guds kärlek i

Kristus Jesus, vår Herre. Det är på Golgata den uppenbaras. Allt, vad Herren Jesus där lider, under det hans själ arbetar, det lider han, därför att han älskar syndare. Varför stiger han icke ned från korset? Varför gör han icke en ände på sitt lidande? Helt enkelt därför, att han älskar syndare, därför att han kom i världen icke för att fördärva människor utan för att frälsa dem. Han hade kunnat undgå allt detta lidande, om han hade velat. Han hade kunnat säga: Låt dessa syndare sköta sig själva och förgås! De äro icke bättre värda. Men så säger han icke. Hans hjärta var sådant, att han hellre försakade sin härlighets himmel och blev en förbannelse för syndare, än att de skulle förgås. För vår skull var han villig att underkasta sig allt, till och med det, som mötte honom den stund, då hans Faders anlete vändes ifrån honom och han kom i den djupaste natt, så att han i ångest måste ropa: »Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig?» Han ville lida vad som helst, blott han kunde rädda de åt döden hemfallna från att dö. Detta är kärlek. »Däruti bevisar Gud sin kärlek till oss, att Kristus dog för oss, medan vi ännu voro fiender.» »Så älskade Gud världen, att han utgav sin enfödde Son, på det att var och en som tror på honom, skall icke förgås, utan hava evigt liv.» Detta är kärlek. Det går så lätt att säga efter det apostoliska ordet: »Gud är kärlek.» Och dock, det är så mycket i världen, som talar däremot. Det ser icke alltid ut, som vore Gud kärleken. För min del vet jag, att hade icke korset på Golgata uppenbarats för mig, skulle jag för länge sedan hava övergivit den tanken, att Gud är kärleken. Men när jag i mina tvivel och anfäktningar går till Golgata, då hör jag någon,

som säger till mig: »Han som icke har skonat sin egen Son, utan utgivit honom för oss alla, huru skulle han kunna annat än också skänka oss allt med honom?» Då blev det ljust igen. Det hjärta, som nyss hade så svårt att tro på Guds kärlek, känner sig åter omslutet av denna kärlek. Ingen har större kärlek, än att han låter sitt liv för sina vänner. Men så har Herren älskat oss, att han gav sig själv för oss till en återlösen, medan vi ännu voro ovänner.

Se Guds Lamm! Men hur? Det står i det ord, vi hava läst i dag, att folket »stod och såg på.» De sågo allt, och dock, det gjorde intet djupt intryck på dem. De stodo oförstående och främmande inför korset. Och månne det icke är så ännu bland de många tusenden, som i dag fira långfredag? Huru många äro icke de, som höra ordet, som äro med ute vid Golgata, om vilka det kan sägas: »De stå blott och se på!» Det är, som anginge det dem icke, vad som sker på Golgata. Ännu aldrig har Jesu smärta vållat dem någon smärta, ännu aldrig hava deras hjärtan brustit ut i ett tack till honom, för vad han lidit och gjort för dem. De stå där så främmande. Och det är en bitter tanke, att det även på detta rum skall finnas sådana, vilka höra evangelium om vad Jesus har gjort, men för vilkas inre människa detta går alldeles förbi. Är det en bitter smärta för oss, som fröjdas över Guds kärlek, huru mycket bittrare skall icke den smärtan vara för honom, om vilken vi tala! En tröst är det dock, och det är den, att vi kunna minnas, huru Jesus tänkte på dem, som icke förstodo, vad de gjorde, när de naglade honom fast vid korsets trä, dessa likgiltiga romerska soldater, som blott lydde

sina förmäns befallning. Det heter, att han bad för dem, sägande: »Fader, förlåt dem, ty de veta icke, vad de göra.» Och detsamma har han gjort även för vår räkning. Det fanns en tid i mitt liv, då talet om korset var om icke en galenskap ändå ett tal, som icke alls grep mitt hjärta. Men under den tiden hölls jag uppe genom hans förbön, som visste, att jag icke förstod, vad jag gjorde. Och det kom en dag, då ljuset föll både över mig själv och över Smärtornas man, då jag fick vara med på Golgata på knä och sjunga, icke med munnen blott utan med hjärtat:

»Nu dig tackar allt mitt hjärta,
Jesus, för din myckna nöd,
För din ångest, för din smärta,
För ditt kors, din bittra död.»

Vi, som tro på Herren, vi glädja oss över att Herren ännu beder för sina ovänner, beder för syndare, att de måtte se honom, Guds Lamm. Det var icke, sedan smärtan och döden voro förbi, som Herren lugnt och besinningsfullt beder: »Fader, förlåt dem, ty de veta icke, vad de göra,» utan just i den stund, då synden begicks, då han naglades vid korset, bad han: »Fader, förlåt dem, ty de veta icke, vad de göra.» Det är en underbar tanke, som lyfter mig och giver mig hopp även för andra, att Herren beder för syndaren, medan denne ännu är i sina synder, icke först sedan han står där liksom slagen av sin egen ondska, full av blygsel över sin synd. Och såsom Jesu kärlek var, sådan är hans kärlek ännu. Denna hans översteprästerliga förbön för hans fiender på Golgata giver oss en aning om, vad han nu säger och gör. Han beder för syndare.

Och gör han det, må vi då också därav lära oss att bedja för dem, vilka förfölja och förbanna oss! Han, som ställt det kravet på oss: »Älsken edra ovänner, och bedjen för dem, som förfölja eder», han har själv in i dödens smärta fyllt det kravet. O, må han hjälpa oss att bliva så till sinnes, som han var! Må du bliva korsfäst såsom han, må ditt hjärta såsom hans älska ovänner och bedja för dem! Den dagen skall komma, då på grund av Herrens förbön syndare skola bliva förda till en bättring, som leder till liv. Det kom en dag för den stora skaran i Jerusalem, då den kom ihåg, i vem den hade stungit. Det dröjde blott några veckor, då i den stad, utanför vars portar man hade ropat: »Korsfäst, korsfäst», det var en stor skara människor, som fingo ett styng i sina samveten och som frågade: »Vad skola vi göra för att bliva frälsta?» När de fingo höra försoningens ord från Petri mun, läto de döpa sig i Jesu namn, den helige Andes gåva blev dem given, och de stodo upp och buro vittnesbörd om, att Jesu Kristi, Guds Sons, blod renar från all synd.

Och ännu i dag, då så många stå alldeles oförstående därute på Golgata, då de sitta i kyrkorna och höra talet om Jesu död för våra synder men icke gripas därav, gäller det ordet: Jesus beder för syndare. Och många av dem, som äro fjärran, skola komma nära för hans förböns skull.

Men det säges ock i vår text, att somliga, som gingo förbi, hädade och spottade på honom: Tvi dig! Det släktet lever nog ännu. Och kanske finnes även på detta rum någon representant för det. Även för sådana finnes det nåd till liv. Det fanns fordom en man, som sade om sig själv: »Jag var en hädare och förföljare och en våldsverkare».

Och han talade sanning, när han sade så. Men, tillägger han, »barmhärtighet vederfors mig, eftersom jag icke bättre visste, när jag i min otro handlade så.» Det finns ännu i dag sådana i de troendes krets, som en gång sutto i bespottarnas skara, men sedermera hava blivit förda från mörker till ljus. Ja, Gud skall hava de starka till rov.

Men så torde det också hända, att ibland oss finnes någon, som kommit till denna långfredagsgudstjänst med ett oroligt hjärta, ett blödande samvete. Du vet, att du är en syndare, och det finns stunder, då du med Paulus vill utbrista: »Jag är den främste bland syndare.» Varför är du med här i dag om icke därför, att du skulle få se Guds Lamm, som borttager världens synder? Den börda, du bär, den har vilat på honom, och du får lägga den på honom i dag. Han är försoningen för våra synder. Det finnes i dag genom blodet på Kristi kors förlåtelse för alla synder, nåd för alla missgärningar. Det är det ljuvliga och glada budskap, som utgår till oss från korset, att Jesu Kristi, Guds Sons, blod renar från all synd, att om våra synder vore blodröda, skola de dock bliva snövita, att om de vore såsom en rosenfärg, skola de dock bliva såsom en ull. »Se, Guds Lamm, som borttager världens synd!» O, öppna dina ögon, att du må se, öppna ditt hjärta och tag emot nåden!

För några år sedan var jag i Petersburg och besökte där det s. k. Eremitaget med dess rika konstsamling. Jag har ett minne därifrån, som jag aldrig kan förgäta. I en av trappuppgångarna hängde en stor tavla, som framställde den där underbara tilldragelsen i öknen, den upphöjda kopparormen, på vilken var och en skulle se, som hade blivit

biten av de giftiga ormarna. Och de som sågo på honom blevo vid liv. Bland den stora grupp av människor, som omgav den upphöjda kopparormen, var det en man, som hade fallit på sitt ena knä, och sålunda intog en till hälften liggande ställning. Han upplyfte en ormbiten och stödde honom mot sig, medan han med två fingrar på den döende lyfte upp det ena hopsjunkna ögat för att hjälpa honom att se. Jag stod inför denna bild tills den outplånligt var inristad i mitt minne, och något kommit in även i mitt hjärta. När jag står här i dag och talar till dig, som är ormstungen och känner giftet, vilket för dig skall medföra döden, vad är jag annat än en, som söker lyfta upp ditt öga, att du måtte kunna se? Människoord kunna icke giva din själ liv. Det finnes blott ett, som giver liv, det, att du får syn på Guds Lamm. O, att den nåden bleve mig given i dag att få hjälpa någon till att se på Guds Lamm, till dess strålarna från korset skingrade mörkret därinne i hjärtat och du, som med Paulus suckar: »Jag är den förnämste bland syndare», också med honom i trons fullvisshet kunde säga: »Mig är barmhärtighet vederfaren!» Ja, förlåtelse strömmar ut från Golgata kors. Ett tecken därtill var, att den stund, då Jesus ropade: »Det är fullkomnat», brast förlåten i templet, så att det blev fritt för vem som helst att blicka in i det allra heligaste. Och vad betyder detta annat, än att du och jag, syndare som vi äro, få komma inför vår Faders ansikte och säga: Du, Herre, har älskat mig och köpt mig med din Sons blod, och i tacksamhet för denna din kärlek giver jag mig åt dig, fattig och usel som jag är, för att vara din evinnerligen.

Går du denna enkla trons väg, då firar du långfredag i dag, och då skall du en gång från evighetens höjd se ned på denna långfredag och tacka Gud. Då blir det eviga livets gåva dig given! Då blir du förd från mörker till Guds barns underbara ljus.

Och till sist några ord till envar av eder, som redan äro på knä vid Golgata! Han, som har givit sig själv för oss, han har dött för oss, på det att vi, som leva, icke må leva oss själva utan för honom, som för oss är död och uppstånden. Tag detta med dig: Jag är friköpt, på det att jag skall vara hans, och de dagar, som återstå på jorden, leva för hans räkning i hemmet och ute bland människor, i glädje och i sorg, i liv och i död. Jag är icke min egen utan hans.

Amen.

F Ö R S O N I N G

(Långfredag)

BÖN: Herre Jesus Kristus, du gode Herde, som gav ditt liv för fåren, vi samlas denna stund omkring ditt kors för att tala om dig, för att tillbedja och tacka dig att du älskat oss in i döden, ja, intill korsets död. Huru skulle vi kunna tala om dig, om icke du själv talat till våra hjärtan och uppenbarat för oss din kärlek och själv lagt vittnesbördet på våra läppar. Högtlovade Frälsare, giv oss i dag din helige Ande, giv den åt dina tjänare som skola tala om korsets hemlighet, giv den åt mig att mitt tal icke må bliva efter människosätt utan i Andens och kraftens bevisning. Upplåt, o, Herre, mitt och allas våra hjärtan genom denna din Ande, så att vi i Anden må kunna tillbedja och tacka dig såsom vår Herre. En var av oss borde säga denna stund: Herre Jesus, om du icke lidit på ditt kors, om ej ditt blod för mina synder runnit, vart skulle jag, den störste bland eländа, mig kunnat vända! Vi tacka dig att vi veta vart vi skola gå för att finna försoning för våra synder, för att finna hjälp till evigt liv. Jesus, tala till oss i dag och giv våra hjärtan nåd att höra så att vi må leva! Låt evangelium om korset i dag kraftigt bliva förkunnat allestädes, där ordet om Jesus läses och där större eller mindre skaror komma tillsammans för att lyssna. Giv, o, Gud, att innan denna dags sol gått ned rika byten må bliva lagda vid hans fötter som älskat in i döden för att vinna syndare! Hör oss, Fader vår!

Amen.

Femte akten av Kristi pinas historia.

Det otänkbara hade skett! Lärjungarna hade blivit skilda från sin Mästare, och under nattens timmar hade han icke blott blivit ställd inför judafolkets egen högsta domstol

och på falska anklagelser dömd, utan även ställd inför Pilatus och även där blivit dömd såsom skyldig till döden. När de sedan sågo honom föras ut till Golgata, naglas fast vid korsets trä och hänga där såsom en förbannad — då hade det skett, som de aldrig kunnat föreställa sig såsom möjligt. Han som visat sig vara dödens herre var nu själv överlämnad i dödens våld. Det skedde klockan nio på morgonen den dag, som vi kalla långfredagen. Under de första timmarna Jesus hängde på sitt kors, var han ännu med bland människorna. Under dessa tre timmar bad han för dem, som togo hans liv: »Fader, förlåt dem, ty de veta icke vad de göra», hugsvalade den sörjande modern och den likaledes sörjande lärjungen som stodo vid hans kors, och räckte ut sin frälsarehand till den rövare, som hängde vid hans sida, och som anropade honom med den bönen: »Jesus, tänk på mig, när du kommer i ditt rike!»

Klockan tolv på dagen drager han sig i viss mening tillbaka från människorna. Från sjätte timmen till nionde timmen vart mörker över hela landet och solen miste sitt sken. Det blev så underligt tyst, det blev så underligt stilla, när solen dolde sig och mörker övertäckte jorden. En gammal kyrkofader har sagt oss, att solen dolde sitt ansikte, emedan hon icke ville se Jesu smälek.

Det djupa mörker, som rådde under dessa tre timmar, är en bild av ett ännu djupare mörker, i vilket Jesus den stunden steg ned. Skrifterna säga oss något om vad som skedde på Golgata under dessa tre timmar, och på grund av vad de säga veta vi, att under de tre timmarna fullbordades det stora försoningsverket: då ägde den stora uppgörelsen rum mellan Guds helighet och Guds barmhärtighet. Ja,

under dessa timmar voro, så tro vi på grund av vad de heliga skrifterna säga oss, alla tiders och alla människors synder lagda på Lammet, om vilket det heter: »Han, som av ingen synd visste, har av Gud blivit gjord till synd för oss, på det att vi skulle vara Guds rättfärdighet genom honom.» Hur skola vi väl kunna till fullo fatta djupet av det lidande som Smärtornas man, den med lidandet förtrogne, genomgick under dessa timmar? Vi kunna något så när sätta oss in i hans kroppsliga lidanden: vi förstå hur febern brände i hans ådror, vi förstå den sveda och värk som törnekronan vållade honom. Någon har sagt oss att hans panna skulle sargas till försoning för alla de orena tankar, som bott och bo i människors hjärna. Vi förstå att spikarna brände i hans händer och i hans fötter, och någon har sagt, att han led den smärtan till försoning för allt det onda som människohanden utövat, till en försoning för alla de våldets och orättfärdighetens steg som människofoten vandrat. Vi kunna också fatta den bittra smärtan, då hans gisslade och blödande rygg blev tryckt mot korsets stam, och någon har sagt, att han led detta till försoning för den vällust och de köttets synder, vartill vi människor gjort oss skyldiga.

Men säkert är att alla dessa kroppsliga lidanden voro ett intet emot det djupa andliga lidande, som hemsökte Jesus under dessa timmar. Om arten av detta lidande få vi en föreställning, då evangelisten omtalar för oss, att Jesus vid slutet av dessa tre timmar utropade: »Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig!» Den katolska kyrkan har gjort ett tillägg till den ursprungliga kristna trosbekännelsen: »nederstigen till helvetet», och när vi un-

der dessa tre timmar, emellan klockan tolv och klockan tre på långfredagen, stå vid Jesu kors och höra honom ropa: »Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig!» då äro vi böjda att tro, att han i den stunden smakade vad det ville säga att vara i helvetet, ty vad är helvetet, om icke det att vara av Gud övergiven? Men vad detta djupast innebär, det kan ingen av oss fatta, ty Gud vare lov, det finns intet människobarn i dag, som är av Gud övergivet. Det är sant att det kan finnas någon bland oss, som har övergivit Gud, någon som lik en förlorad son vandrar borta i främmande land, utan att tänka på att han har en fader, men det är lika sant att fadern icke har övergivit sonen. Faderns kärlekstankar följa honom, och i fadershuset finns allt vad den sonen behöver, om han i dag vänder åter och vill återvinna det som han genom sin dårskap förverkat. Måtte, genom Guds outsägliga barmhärtighet och nåd, den stunden aldrig komma i vår tillvaro, då vi lära känna vad det vill säga att vara av Gud övergiven! Måtte den från Gud bortgångne finna vägen till fadersskötet och få bo i sin Faders rike för evigt!

Jesus har sagt: »Jag är aldrig allena, Fadern är med mig.» Han hade sagt, då han naglades fast vid korset: »Fader, förlåt dem, ty de veta icke vad de göra». Men under dessa tre timmar är Faderns anlete fullkomligt dolt för ho-honom. Han kan icke säga: »Fader», han kan blott ropa såsom de fördömda: »Gud, du har övergivit mig!» Låt oss döma rätt om Kristi lidande! Om vi ej kunna skåda in i dess djup, låt oss dock icke bilda oss falska föreställningar om det. Mången har kroppsligt lidit lika mycket som Jesus led. Det dröjde icke så länge efter Jesu död, förrän

en av hans lärjungar fick dö för hans skull utanför Jerusalems murar. Han naglades icke fast vid ett kors, men han krossades levande av stenar. Ingen klagan, ingen ångest möter oss dock hos Stefanus. Var hans kroppsliga lidande kanske icke så svårt? Eller hur kommer det sig att Stefanus triumferar över allt detta och icke ett ögonblick klagar över övergivenhet? Det var helt enkelt därför att Stefanus mitt under sitt lidande kunde säga: »Jag ser himmelen öppen!» Det var detta som förvägrades Smärtornas man. Han var övergiven, icke blott av människor, utan av Gud. Varför måste han vara av Gud övergiven? Aposteln Johannes säger oss att »han är försoningen för våra synder, och icke allenast för våra utan för hela världens.» Johannes var till börden jude, han förstod betydelsen av ordet f ö r s o n i n g. Det finns mellan det gamla och det nya förbundet ett organiskt sammanhang: det gamla förbundet är profetian om den utlovade, det nya förbundet är uppfyllelsen av denna profetia. Jag slår upp gamla testamentets gudstjänstordning och finner, bland mycket annat som här bjudes, också föreskrivet att på tionde dagen i månaden Tisri skulle översteprästen taga en bock, lägga sin hand på hans huvud, bekännande folkets synder, och sedan han gjort det, skulle djuret drivas ut i ödemarken bortbärande, symboliskt, folkets synder. Därefter skulle översteprästen, sedan han tvagit sig, taga ett lamm, slakta det, och sedan det blivit slaktat gå in med det lammets blod i det allra heligaste — den enda gången på hela året som han fick inträda bakom förlåten. Därefter skulle han med lammets blod sju gånger bestänka nådastolen. Betydelsen av allt detta sammanfattas i orden: »På den dagen skall

försoning bringas för eder; från alla edra synder skolen I renas inför Herrens ansikte.» 3 Mos. 16:30.

Låt oss ihågkomma detta, och så ännu en gång påminna oss Johannes ord: »Han är försoningen för våra synder.» Han är den som bortbär synderna: »Han bar våra synder i sin lekamen på trä», och Hebreerbrevets författare säger att därför led ock Jesus utanför porten, på det att han skulle borttaga synderna. Liksom det djur, på vars huvud Israels synder blevo lagda, drevs bort i ödemarken, så blev ock den, som själv intet orätt gjort, i vilkens mun intet svek fanns, driven ut — ut från folket för att lida förbannelsens död. Han var också på samma gång offerlammet, vars blod skulle bestänka nådastolen. Därför säger Paulus om honom: »Vårt påskalamm är ock slaktat för oss», och Petrus säger: »I veten ju att det icke är med förgängliga ting, med silver eller guld, som I haven blivit 'lösköpta' från den vandel I förden i fåfänglighet, efter fädernas sätt, utan med Kristi dyra blod, såsom med blodet av ett felfritt lamm utan fläck. Så var förutsett om honom före världens begynnelse; men först nu i de yttersta tiderna har han blivit uppenbarad för eder skull.» Så var han även den store översteprästen, om vilken ordet säger, att »han en gång för alla ingått i det allra heligaste genom sitt eget blod och vunnit en evig förlossning.»

I den stunden, då översteprästen ingick i det allra heligaste, var han dold för folket: förlåten skilde honom och menigheten åt; syndaoffret frambars av honom i ensamhet inför Gud. Mörkret på Golgata är den förlåt som skymmer vår blick. Men bakom denna förlåt är det som han, vilken på en gång var överstepräst och försonings-

lamm, verkställer reningen för våra synder genom det egna offret. Det offret gäller evinnerligen, det behöver aldrig förnyas såsom det gamla testamentets offer, som måste upprepas en gång varje år. Det är fullbordat utav en, en gång för alla. Vi ha förlossning i hans blod.

Jag vet väl att detta tal om att Kristus led döden på korset än i dag, såsom på Pauli tid, är för många en förargelse och för andra en dårskap, men jag vet också att det är detta kors och det allena och ordet om detta kors och det allena, som är en Guds kraft till frälsning för var och en som tror. Vi äro verkliga syndare, och därför behöva vi verklig försoning. Våra synder äro realiteter, och försoningen för dem måste också vara en realitet. Denna vår försoning i Jesus Kristus fullbordades, när det ordet gick i uppfyllelse: »Herren kastade allas våra synder på honom.» Dåraktig vore jag om jag bröt den gren, varpå jag byggt mitt näste, det som bär mig och oss arma, som tro i vår Herres Jesu namn, och som giver oss frid och hopp för evigheten. Det är det och det allena att Jesus har blivit en förbannelse för oss, på det att vi skulle vara Guds rättfärdighet genom honom. Så kunna vi i dag såsom alltid förr utropa: Jesu Kristi, Guds Sons, blod renar oss från all synd!» Detta är icke blott ett talesätt, det är en verklighet. Detta är en klippgrund, på vilken du och jag kunna bygga och säga med Petrus: »Det finns intet annat namn under himlen människorna givet, i vilket de kunna bliva saliga.» Överallt, där apostlarna förkunnade detta korsets evangelium, böjde människorna sina knän och mottogo med jublande glädje förlossningen, som i Kristus Jesus skedd är. Den till kristendomen omvände juden

offrade icke mer för sina synder, och hedningen, som förr varit med om att tända offerelden, vände sig bort från allt sådant, därför att han i Jesu Kristi offer fann en tillräcklig och evigt gällande försoning för alla sina synder. Så få även vi, sena tiders barn, förkunna för andra och i vårt eget hjärta hålla fast vid denna stora sanning: »Vi ha förlossning genom hans blod, syndernas förlåtelse.»

I Uppenbarelseboken säger Jesus till sin tjänare Johannes: »Jag är A och O, den förste och den siste, begynnelsen och änden, och har nycklarna till döden och dödsriket.» Genom den strid han utkämpade på Golgata, genom det offer han där åvägabragte vann han nycklarna till både helvetet och himlen. Därom säger också Herrens ord: »Genom döden har han tillintetgjort honom, som hade döden i sitt våld, nämligen djävulen, och gjort dem fria, vilka eljest hela sitt liv varit trälar och fruktat för döden.» Och därför kan aposteln Paulus säga: »Det finns ingen fördömelse för dem som äro i Kristus Jesus». Han har stängt porten! De av Herren återlösta behöva icke rädas; han har stängt porten, genom vilken vi skulle ha gått till vår dom, och bakom vilken vi skulle ha förgåtts. Han har nycklarna. Döden är uppslukad av livet! »Näpsten lades på honom, på det att vi skulle hava frid, och genom hans sår äro vi helade.»

En kristen kvinna som låg för döden fick besök av en Herrens tjänare. Hon hade i många år kunnat säga: »Om jag av något skulle berömma mig, är det av min Herres Jesu kors», och evighetens frid, Guds frid, bodde i hennes hjärta. Under samtalet mellan de två kom prästen att nämna djävulens namn och tala om huru han skjuter sina glödande skott, vilka endast kunna avvärjas med trons sköld.

Då sade den döende kvinnan: »Ja, inte är jag rädd för honom, han äger ju inte ens nycklarna till sitt eget hus.» Lyckliga kvinna! Äger du den vissheten i dag? Vissheten om att trots alla dina synder har djävulen dock ingen makt över dig? Det är en visshet som skänkes genom honom, som på Golgata kämpade striden för oss och vann en evig förlossning genom sitt blod. Det är endast en som har nycklarna i sin hand, och vi måste genom honom och honom allena få vissheten om att dörren till undergång är stängd för oss. Uppfylld av denna visshet kunde den döende Stefanus se vad han såg och innan hans ögon brusto i döden jublande utropa: »Jag ser himmelen öppen och Människosonen stå på Guds högra sida!» Jesus hade för honom öppnat dörren till himlen.

När de första människorna drevos ut ur Edens lustgård, ställde Herren Gud vid paradisets port en ängel med bart huggande svärd att bevaka vägen till livets träd. Och den porten förblev sedan stängd för våra synders skull. Men på Golgata föll svärdet ur ängelns hand och den stängda vägen öppnades igen. Johannes säger: »Honom som älskar oss och som har löst oss från våra synder med sitt blod... honom tillhör äran och väldet i evigheternas evighet.» Det var detta som skedde på Golgata. Där utkämpades striden under de tre timmar då mörker vilade över jorden. När mörkret vek och solen åter lyste fram, då vände Jesus åter ut bland människorna, icke längre med ångest utan för att segrande utropa: »Det är fullkomnat!» »Fader, i dina händer befaller jag min ande!» Men striden utkämpades icke då, när Jesus böjde sitt huvud och gav upp andan, utan striden utkämpades medan

förlåten dolde honom för världen, då han ingick i det allra heligaste genom sitt eget blod och vann evig förlossning.

Älskade, vi behöva en som är försoningen för våra synder, vi behöva en som kan föra oss in i Guds rike, och denne ene är Smärtornas man, vid vars kors vi i dag stå. Själva ha vi blott ett att göra: att mottaga den förlossning, som i Kristus Jesus är skedd, att mottaga den hjälp som vår döende Frälsare bjuder oss. Aldrig ljuder hans inbjudning ljuvligare än från Golgata. »Kommen till mig», säger Jesus, »I alla som arbeten och ären betungade, så skall jag giva eder ro.» Men den helbrägde behöver icke läkare och den mätte längtar ej efter bröd. Det är blott de sjuka som söka läkare, det är blott den hungrige som begär att få bröd. Hur är det med dig i dag? Säger du: jag är rik och behöver intet? Då kan du väl en liten stund sitta och höra på långfredagsförkunnelsen, men det har så liten betydelse för dig. Dock vill jag säga dig: Du som tycker dig vara rik och ha nog, du som tycker dig ingenting behöva, du är fattig och jämmerlig och usel och blind. Du är en syndare, du såsom jag, och skall för din synds skull förgås, om du icke mottager den förlossning som i Jesus Kristus skedd är. Jag upprepar än en gång: Det finns blott en som har nycklarna till helvetet, det är blott en som har nycklarna till Guds himmel. Han säger: »Jag är dörren, den som ingår genom mig skall bliva frälst.» Så är den stora gärningen fullbordad en gång för alla, frälsningsmöjligheten är oss beredd och ett evigt liv är oss skänkt, ty Kristus kom i världen för att frälsa oss från vår synd. Han kom för att giva världen ett evangelium. Huvudvikten ligger ej på Jesu ord utan på Jesu gärning:

Han gav sig själv till försoning för världens synd, och i denna försoning ligger frälsningsmöjlighet. »Om edra synder än äro blodröda, så kunna de bliva snövita, och om de äro röda såsom scharlakan, så kunna de bliva såsom vit ull.»

Det hände för några år sedan att en ung man, som levat ett vällustigt, tygellöst liv, slutade med att söka döden genom att dricka saltsyra. Ögonblicket efter sedan han förtärt den dödsbringande drycken, låg han på golvet, vridande sig i dödskval. Hans mor kom in. Hon förstod strax vad som skett och skyndade efter hjälp, men han stötte bort den räddande handen och ropade blott: »Låt mig vara, låt mig få dö!» O, huru många tusen likna icke den mannen, huru många tusen, Gudi klagat, skola i dag på långfredagen handla såsom den mannen! Jesus Kristus bjuder dem från sitt kors i dag full förlossning, full och fri frälsning från synden och djävulens våld, men de stöta honom bort från sig. Och när den dag kommer, då du och jag skola stå inför Guds domstol och hela vårt flydda liv blir uppenbart, icke blott allt det som verkligen skett utan också alla våra försummelser, alla de möjligheter som vi förspillt — hur skall det gå för oss på den dagen, om vi ha trampat under våra fötter det blod som flöt på Golgata och ringaktat den hjälp som Gud bjöd oss?

Så väcke då han oss alla i dag till besinning! Det finns icke mer än en väg från mörkret till ljuset, den vägen leder oss upp till Golgata. Det finns blott en, som förmår utplåna all vår synd, det är han, vid vars kors vi äro samlade i dag. Böj dig vid korset, tag emot förlåtelsens gåva, vinn förlossning, vinn försoning, så att när du en

gång skall skiljas hädan, du må kunna med glad förtröstan lyfta dina ögon upp, ty då nalkas din förlossning. Dödsrikets portar äro stängda och i fadershuset därovan äro många boningar. Där är plats beredd för dig och mig genom honom som gav sitt liv för oss.

Åter bedja vi: Herre Jesus, tala själv till våra hjärtan! Allt vårt tal om dig är så stoftblandat, så ofullkomligt; tala, Herre, själv till våra hjärtan om huru du har älskat oss och utgivit dig själv för oss. Jesus, hjälp oss att våra hjärtan må få se vad som skedde på Golgata, då du gav ditt liv i döden och blev missgärningsmän lik och mångas synder bar och bad för överträdarna! Lär oss att känna synden såsom övermåttan syndig, på det att våra själar må bliva hungrande efter nåd! Lär oss förstå sanningen, på det att sanningen må göra oss fria, och låt denna dag, dyre Herre Jesus, ingen av oss slita sig loss ifrån Golgata! Låt ljuset från korset lysa över oss, att det må lysa upp våra mörka hjärtan och föra oss ur mörkret in uti ljuset, till dig! Herre, hör oss och hjälp oss! Snart stundar för oss alla den dag, då den stora uppgörelsen skall äga rum, slutuppgörelsen. Må innan den dagen kommer alla lära känna sin odödlige Mästare, *sin Frälsare*!

Amen.

H J Ä R T E R O

Kommen till mig, I alla som arbeten och ären betungade, så skall jag giva eder ro. Matt. 11:28.

HJÄRTEFRID, själaro är, vad Herren Kristus i dessa ord utlovar åt de arbetande och betungade i denna värld, som vilja komma till honom och lära av honom. Hjärtefrid och själaro är, vad människorna ännu i dag behöva, såsom de fordom hava behövt det. Och likväl, när jag läser dessa Herrens ord, kan jag icke undgå att tänka, att den Herre, som i första rummet lovar andlig vederkvickelse, också är en Herre, som förmår lätta även det lekamliga livets bördor. Det är över adertonhundra år, sedan dessa ord gingo över Jesu läppar. Ännu i dag i denna värld finnes det i bokstavlig mening arbetande och betungade människor. Och dock: Bland de folk, där Kristi evangelium ljuder, har bördan blivit lättare och oket mindre tungt. Varför? Därför att Jesus säger: »Allt har av min Fader blivit förtrott åt mig.» Hans uppgift med avseende på människors barn är först och främst att frälsa deras själar, i andra rummet att hjälpa dem med detta livets bördor och lindra dem så mycket som möjligt.

Vid den tid, då Herren uttalade de ord vi tagit till text, suckade hundratusentals slavar under oket, arbetande och betungade, utan någon vila, utan något hopp. I dag är det oket lättat. Varför? Ty Kristus har gjort den fångne fri. På alla områden är det så, att varhelst Kristi evangelium ljuder, varhelst evangelii sol lyser, där har bördan lättats för de arbetande och betungade. Se dig omkring i världen! Det är sant: Allestädes är det möda och arbete. Och dock hur lätt vilar icke oket på våra skuldror i den s. k. kristenheten, emot vad det vilar på dem, där Kristi evangelium icke är känt! Varför? Vi upprepa det: Därför att allt har blivit Kristus förtrott av hans Fader, därför att han är kommen i världen för att i alla hänseenden hjälpa människor. Att förlåta synder och lyfta upp även ur den lekamliga nöden och betrycket, det är Kristi uppgift. Och den uppgiften fyller han.

Är det en ren tillfällighet, att kulturfolkens välsignelser växa i skuggan av ordet och enbart där? Nej. Det är helt enkelt en verkan av honom, som sade: »Mig är given all makt i himmelen och på jorden. Gån fördenskull ut och gören alla folk till lärjungar!» I alla hänseenden blir oket lättat, bördan minskad, när människorna komma till honom. Det finnes miljoner människor i Indien i dag, som äro utan hopp för sin egen del, utan hopp för de barn, vilka de se växa upp omkring sig, utan hopp för deras ättlingar intill hundrade led. En paria kan aldrig bliva annat än en paria. Hans barn kunna aldrig bliva annat. I tusen år skola hans efterkommande vara det. Han är ohjälpligt dömd att vara utkastad och räknad såsom var mans avskrap. Men evangelii sol har begynt att lysa över Indien

ifrån Himalajas berg och ned till sydspetsen av den mäktiga halvön. Och i dess ljus skola kastväsendets bojor lösas. Den dag skall komma, då även Indiens utkastade många miljoner skola känna, att oket är krossat, bördan avlyftad, och att även de blivit människor med mänskliga rättigheter, lovad vare Gud! Kinas myllrande mängder, vilka tryckas av arbetsoket i en grad, varom vi icke hava någon föreställning, för så vitt vi icke genom missionärernas berättelser hava blivit invigda i förhållandena, skola genom Kristi evangelium bliva upplyftade och stärkta. Herren lättar livets bördor.

I våra djärvaste framtidsdrömmar våga vi dock aldrig tro, att det skall komma en tid, då det icke finnes fattiga. Jesus själv sade ju: »De fattiga haven I ju alltid ibland eder». Intill dess han kommer, skall det vara så. Men, mina älskade, fattigdomens ok, fastän tryckande och tungt, är som sagt, icke i kristenheten, vad det är i den värld, där Kristi evangelium icke är känt. Huru kommer det sig? Vad sade väl den gamle vise mannen? Han sade: Varför giva åt den fattige allmosor? Du förlänger blott därigenom hans kval. Låt honom dö ju förr dess bättre! Så heter det icke bland oss. På den sista stora dagen skall Jesus säga till dem, som stå på hans högra sida: »Jag var hungrig, och I gåven mig att äta; — — — jag var sjuk, och I besökten mig». »Vad helst I haven gjort mot en av dessa mina minsta bröder, det haven I gjort mot mig». När i hednavärlden den gamle bliver sjuk, bäres han av anförvanter fjärran ut från hemmet. I kristenheten åter bäddar man hans läger så mjukt som möjligt. Oket är lättat, bördan är icke längre så tung. Och varför? Jo, därför

att Jesus sagt: »Allt har av min Fader blivit förtrott åt mig». Han är kommen i världen för att hjälpa människor, för att frälsa de förtappade. Och bättre tider stunda. Jag vet, att det finnes de, som tycka, att utvecklingen går långsamt. Ja, det dröjer alltid en tid, innan surdegen hinner genomsyra alla de tre skäpporna mjöl. Men den har begynt att syra igenom, och ju mer den inarbetas i degen, dess fortare skall jäsningsprocessen försiggå. Ju förr kristenheten blir kristen, ju förr skall förbannelsen borttagas från jorden. Ju förr Guds rike kommer, ju förr skall Guds vilja ske på jorden, såsom den sker i himmelen. Vi veta, att det är somliga och icke så få i våra dagar som säga: Kristendomens tid är förbi. Nu gäller det att begagna andra medel för att rädda mänskligheten. Ja, låt dem tala så! En avfällig kristenhet har med andra medel försökt bygga ett paradis på jorden. Men huru gick det? Ja, vem av oss skulle vilja bo i det paradiset? Det föll snart i spillror och grus, i blod och tårar. Det finnes blott ett namn under himmelen människor givet, i vilket de skola varda saliga, i vilket de kunna tillfredsställas till kropp och själ, och det är namnet på honom, som är Guds Son och Människosonen, på honom, som har givit sitt liv till återlösen för våra själar och i yttre hänseende blev lik en av oss, frestad i allting såsom vi, på det han skulle hjälpa oss, när vi voro frestade, arbetande och betungade.

Men detta är blott yttre sidan av ändamålet med Kristi sändning. Kärnan var denna: Hjärtefrid. Hjärtero bjuder Kristus de arbetande och betungade. Där funnos arbetande och betungade själar, när dessa ord första gången gingo över Jesu läppar. Vi möta dessa själar, då vi följa

Jesus under hans vandring de tre åren i det judiska landet. Vi se dem komma till honom, och vi se, att den till honom kommer blir icke utkastad. Där funnos själar, som voro betungade av sina synder. Ingen börda är tyngre än syndens. Minns du, huru när Herren en dag ligger till bords i Simons, fariseens hus, där kommer in en kvinna, som ställer sig gråtande vid hans fötter, väter hans fötter med sina tårar och torkar dem med sitt huvudhår? Och Simon, fariseen, säger: »Vore denne en profet, så skulle han känna till, vilken och hurudan denna kvinna är, som rör vid honom; han skulle då veta att hon är en synderska.» Om Herren visste det? Men han lät henne komma. Sedan han talat ett väckelsens ord till Simon, vänder han sig till kvinnan och säger: »Dina synder äro dig förlåtna.» Hon var trött, trött på ett liv i synden. Likt den förlorade sonen hade hon kommit därhän, att hon insåg, att ett liv i synden lämnar henne blott kval. Tjusningen var borta, glansen försvunnen, och den nakna, förskräckliga verkligheten stod kvar. Hon var dömd. Men hon kom till Jesus och hon fann frid, ty det är frid, älskade, att då man känner sig nedtryckt av synden få förvissning i sitt hjärta, att allt, som trycker och ängslar är av Gud förlåtet, utstruket, förgätet, och att man får börja på nytt i oskuld och renhet. Ja, det är ro, hjärtero, hjärtefrid, att få tro att synderna äro förlåtna, att Herren icke mer tänker på dem, utan att det är, som hade de icke funnits till, att de äro utstrukna, som ett moln, försvunna som en dimma.

I staden Jeriko fanns en man, som var trött på guldkalvens tillbedjan, och på ett själviskt liv. Han hade älskat det röda guldet, så att han för att vinna det hade sålt sin ära

och sitt anseende. Han hade ställt sig i hedningarnas tjänst såsom publikan. Han hade icke, då de nödställda bett om hjälp, haft något att giva. Han hade älskat Mamon, så att han berövat den fattige det honom tillkom. Han hade levat sig själv och samlat åt sig själv. Men nu var han trött på allt detta. Och när budskapet hördes att Jesus från Nasaret kom genom Jeriko, skyndade den trötte Sackeus ut för att få se den mannen. Och vi minnas, huru Herren kallar honom ned från mullbärsträdet och bjuder sig själv till gäst i hans hus. Inkommen dit visar han, att han kan giva de trötta ro, att han kan lossa slavens bojor, att han kan bryta fängelsets band, ty, som vi alla veta, blir Sackeus i Herrens närhet i stånd att offra sina avgudar och säga: »Herre, hälften av mina ägodelar giver jag nu åt de fattiga; och om jag har utkrävt för mycket av någon, så giver jag fyradubbelt igen». Från Jesu mun får han även höra det ordet: »I dag har frälsning vederfarits detta hus, eftersom också han är en Abrahams son. Ty Människosonen har kommit för att uppsöka och frälsa det som var förlorat.» Och när kvällen kommer och solen går ned och Jesus bryter upp från Sackei hus, så vilar frid över dennes hjärta, frid över hans hem. Det gamla är förgånget, se allt är vordet nytt! Sackeus, som älskade rikedom, har äntligen blivit rik, rik på de skatter, av vilka man i sanning kan njuta.

Det fanns mer än en på Jesu tid, som hade sökt i hela det Gamla testamentets skrifter svar på sin andes djupaste frågor, som i den praktfulla gudstjänsten sökt att få ro för sin själ och icke funnit ro. En av dessa hade, trött på tvisterna mellan de skriftlärda, trött på dessa tvister om

mynta, dill och kummin och vilket som var det yppersta budet i lagen, trött på tvister med sadducéer om änglar och de dödas uppståndelse, trött på de leviters sånger och de prästers bud i nattlig stund gått till Herren Jesus. »Rabbi, vi veta», säger han, »att det är från Gud du har kommit såsom lärare, ty ingen kan göra sådana tecken som du gör, om icke Gud är med honom.» Och så sätter han sig ned för att få ro. Nattens timmar förgå, och Nikodemus och Jesus skiljas igen. Men Nikodemus har fått något, därför att han kom till Jesus. Men han säger oss intet härom förrän Jesu lekamen hänger på förbannelsens trä. Då kommer Nikodemus och tager ned den döde Mästarens lekamen och bär bort den tillsammans med Josef till dennes grav. Ty Jesus, Nasareen, har för honom löst de frågor och spörsmål, som han förgäves annorstädes sökt lösning på. Han hade varit som en fångad fågel i bur. Han hade sett den blå rymden över sig, men hans ansträngningar hade varit lika fågelns flaxande mot burens galler. Han hade blott blivit trött, tills Herren den där underbara natten öppnat för honom dörren till fängelset och sagt: Du måste födas på nytt, Nikodemus, du måste taga emot det eviga livet såsom en Guds gåva. Dina spörsmål lösas icke på det lugna förståndets väg, utan därigenom att du öppnar ditt hjärta för nåden och dricker in Guds gåva såsom den törstande dricker vatten. Så hade han kommit till ro.

Men vi gå något längre fram i tiden. Och nu möter oss bilden av en man, vars hela strävanden gå ut blott på det ena, att han skulle bliva rättfärdig. Må andra älska synden och världen och fåfängligheten och rikedomen! För

Saulus av Tarsus finnes icke mer än en önskan och det är att vara rättfärdig, att kunna se varje människa i ansiktet utan att behöva rodna, att med lugn kunna stå inför Gud och säga: Herre, du utrannsakar mig och känner mig. Saulus säger själv, att han for efter den rättfärdighet, som kommer av lagen, och att han inför människor var ostrafflig. Men han säger på samma gång att han var en fånge. »Det goda, säger han, »som jag vill gör jag icke; men det onda som jag icke vill, det gör jag». »Jag arma människa! Vem skall frälsa mig från denna dödens kropp?» Men Herren kom till honom utanför Damaskus. Och inne i Damaskus kommer Saulus till Herren i tre dagars bön och åkallan. Och omsider föll det liksom fjäll från hans ögon i både bokstavlig och andlig mening. Snaran brast och fången blev fri. Den rättfärdighet han sökt, men sökt på orätt håll, blev honom given. Och i sitt brev till församlingen i Filippi jublar han över gåvan. »Allt det», säger han, »som var mig en vinning, det har jag för Kristi skull räknat såsom en förlust. Ja, jag räknar i sanning allt såsom förlust mot det som är långt mer värt: kunskapen om Kristus Jesus, min Herre.» — — — Ja, »jag räknar det såsom avskräde, på det att jag må vinna Kristus och bliva funnen av honom.» När jag lärde känna Kristus, vill han säga, då fann min själ frid, då fann min själ ro. Då fick jag erfara uppfyllelsen av det ordet: »Kommen till mig, I alla som arbeten och ären betungade.»

Herren står mitt ibland oss i dag och säger: »Kommen till mig, I alla som arbeten och ären betungade». Månne vi icke hava betungade själar runt omkring oss. Månne vi icke bland de församlade här i dag hava någon, som är lik kvinnan i fari-

seens hus. Du är trött på ett liv i synden. Den lockade dig såsom den lockade den förlorade sonen att lämna hemmet. Men det har gått dig såsom honom. Du har kommit i nöd. Och det är ändå bra uselt att hava buken till sin Gud, att endast söka de ting, som på jorden äro. Du är trött på allt detta. Ack, där gå många människor i dag bundna i sina synder och trötta på samma gång! De äro uttröttade. Men icke dess mindre drivas de fram som av en slavägares piska. De måste fortsätta, liksom den förlorade sonen var en annans tjänare i främmande land. Där han gick ibland svinen tänkte han: Jag är så trött på mitt elände, men jag kan icke sluta. Kom till mig, säger Jesus. Han har kommit hit för att det skulle vara nära att komma för den, som är trött. Du tänker kanske: Det är så långt dit upp, där min Fader bor. Det är så långt, så långt från detta land till fadershuset. Gud ske lov, från fadershuset har den förstfödde bland många bröder kommit hit ned. Han går nu omkring såsom herden går omkring i öknen och söker det får, som for vilse. Där ute i världen går han omkring och säger: Kom till mig. Jag är när dig. Jag följer dig. Vänd dig till mig, ty jag förlossar dig. Och lovat vare hans namn, som är kommen i världen att frälsa syndare, de äro många, som funnit att han är nära. Vägen till fadershuset är icke så lång, som man trott. Den som beder får. Den som söker finner. Den som klappar för honom varder upplåtet. Om du är trött i dag, kom!

Men månne vi icke också hava bland oss någon, som är lik Sackeus? Världen har varit allt för dig, men du är trött på den. Och ibland kommer den tanken för dig: vad

gagnar det mig, om jag vinner hela världen? Blir jag lycklig för det? Det var en tid, då du var ung och tänkte: Ack, komme jag blott i den och den ställningen, finge jag blott den och den inkomsten, vunne jag blott det och det inflytandet, vad jag då skulle känna mig lycklig! Detta har du för länge sedan vunnit. Men o, vad du är trött! Icke är detta allt? Nej, min fattige broder, människan lever icke endast av bröd. Din fattiga själ lever icke bara av guld och silver, av människors anseende, av en hög samhällsställning, av ett stort inflytande. Du har ett hungrande hjärta, som behöver Guds nåd, och därför säger Kristus i dag till dig: Kom till mig! kom till mig! Och du skall icke behöva få mycket annat. Vet det är icke ditt, jag söker, utan dig. Jag missunnar dig icke det goda på jorden, men jag beklagar, att du icke har något annat än det, som förgås och som du förr eller senare måste lämna. Kom till mig, och du skall få en skatt i himmelen, som varken rost eller mal fördärva. Du skall få ro, ro till din själ.

Säkerligen, älskade, hava vi ibland oss många, som likt Nikodemus äro trötta på det myckna grubblandet. Men vi hava även många tanklösa människor, s. k. fritänkare, som i själva verket äro helt och hållet tankefria, ty de fråga icke efter något, tänka icke på något, som tillhör den andliga världen. Å andra sidan gives det många, för vilka den stora frågan: Vem är jag och vart går jag? är en ständigt brännande fråga. Vi hava säkerligen även i dag någon här, som gått än hit, än dit till den ene och till den andre läraren, som har kastats mellan alla möjliga ytterligheter, mellan den krassaste materialism och det mest överspända svärmeri. Ty märk, att den människa, som vill förneka allt

vad andligt heter, andra ögonblicket kan sitta framför en s. k. psykograf, för att få budskap från andevärlden. Ja, när själen icke har funnit sanningens väg, så irrar den hit och dit på korsande stigar och söker vila och frid men finner ingen. Nu är du trött. O, att du vore så trött, att du i dag hörde hans röst, som säger till dig: »Kommen till mig, I alla som arbeten och ären betungade, så skall jag giva eder ro.» Vad vi behöva är icke så mycket kunskap, icke så mycket grubblande över det och det, icke så mycket svar på frågor, varifrån det onda har kommit i världen, som fastmer svar på frågan: Huru skall jag bliva frälst? Huru skall mitt fattiga hjärta få frid? Huru skall jag kunna tänka på min egen själ utan att rädas? Det är, vad du behöver få svar på. Kom till mig, säger Jesus, och jag skall giva dig ro.

Kanske har jag också framför mig några av dessa, som likna den rike ynglingen eller Saulus. Den rike ynglingen kom till Herren Jesus, och ville veta sanningens väg, ville veta, vad han skulle göra för att vinna evigt liv. Och Jesus säger till honom: »Vill du ingå i livet, så håll buden. 'Du skall icke dräpa'. 'Du skall icke begå äktenskapsbrott'. Då svarade han honom: 'Mästare, allt detta har jag hållit från min ungdom'.» Och Jesus såg på honom och älskade honom. Varför? O, det är ändå något stort, när en människa älskar rättfärdigheten. Herren Kristus kan icke annat än känna sig särskilt dragen till sådana, som hungra och törsta efter rättfärdigheten. Och det är till dem, han säger: »Saliga ären I, ty I skolen bliva mättade.» Men märk, mättnad finnes endast hos honom. Endast evangelium är Guds kraft till frälsning. Vad lagen icke kunde

åstadkomma, det har Gud gjort genom att sända sin Son i syndigt kötts liknelse och för syndens skull, på det att den rättfärdighet, som lagen kräver, och som du far efter, skulle bliva fullbordad i dig, när du icke längre vandrar efter köttet utan efter Anden. Kom till mig, säger Jesus.

Arbetande och betungade människor är det gott om. Men det torde hända, att det finns någon här i dag, som vid talet om detta säger: Jag vet icke, om jag är något av allt detta. Men nog är jag trött och betungad. Ibland förefaller det mig, som om jag icke kunde tänka. O, vad livet ändå är tomt och tungt. Och bäst det är, är det slut. Ack, att det snart vore slut. Jag är så trött på allt. Kom till mig, säger Jesus, du arbetande och betungade, och jag skall vederkvicka dig. Kom, att du måtte få frid i din själ! Kom, att du måtte få levnadsmod! Hade då aposteln Paulus levnadsmod? Ja, han åstundade visserligen att skiljas hädan och vara när Kristus. Han visste, att det finnes ingenting så härligt, som att få se den man älskar, fastän man icke har sett honom. Men icke dess mindre var han så villig att stanna på jorden, att han säger att han gärna skulle vilja förbliva i köttet, om han därmed kunde frälsa några. Och dock hade han varit spöad så och så många gånger, hudflängd så och så många gånger. Hela hans liv hade varit som en enda kedja av lidande. Men Guds frid regerade hans själ, och därför hade han levnadsmod. Se, även detta lekamliga livets bördor, som trycka dig dagligen, hava sitt upphov i omsorgen om de ting, som förgås! O, att du hade frid i din själ, hjärtero! Men skall du komma till Kristus, måste du höra hans röst. Den har ljudit omkring dig. Måtte den också få ljuda i dig! Du måste höra

hans röst. Du kan höra den denna stund. Jag hoppas du skall det. Men om du icke hör den så tydligt, som du ville höra den, om du icke kan känna igen rösten, så giver jag dig det rådet: Min broder, min syster, gå in i din kammare och lås dörren till! Slut ögat till och säg, som den unge Samuel, då han om natten väcktes, när han sov i stiftshyddan: »Tala, din tjänare hör». Då skall du få höra Jesu röst, icke blott som du hör den, när vi läsa upp dessa Herrens egna ord utan på detta underliga sätt, som rösten höres i vårt innersta, då vi bliva stilla för Herren, då Anden, Guds och Kristi Ande, får hålla oss uppmärksamma. Hör du rösten på det sättet, hör du den ljuda så, att du tänker, att det är till dig Kristus talar, då han säger: »Kommen till mig, I alla», då gäller det för dig att verkligen komma, ty en sak är det att höra bjudningen och en annan att följa den. En sak är att i det främmande landet säga: I min faders hus är bröd nog, och jag förgås här av hunger, och att kasta liksom längtande blickar hän mot faderns hus, en annan sak att stå upp och gå till sin fader. Och det äro vi nog alla överens om, att om den förlorade sonen icke hade stått upp utan förblivit kvar bland svinhjorden i det främmande landet, hade aldrig hans faders famn slutit sig omkring honom, hade aldrig högtidsdräkten prytt honom, hade aldrig hans hjärta fått glädjas över de orden: »Min son var förlorad, men är återfunnen.» Och därför säger jag: Du måste komma! Du måste stå upp! Kom till mig, säger Herren Jesus, och du skall få ro i din själ.

Jag vet att det finnes en och annan, som liksom från alla hinder glider in i den öppna famnen och genast får frid. Jag har träffat män och kvinnor, vilkas omvän-

delse varit lik Lydias, om vilken det heter: »Hon lyssnade till samtalet; och Herren öppnade hennes hjärta, så att hon aktade på det som Paulus talade.» Hon drack in det levande ordet och tog strax emot dopet i Herrens namn. Hos henne förspordes ingen kamp. Hon liksom gled in i Guds rike, och på henne uppfylldes det ordet, som Jesus sade: »När jag har blivit upphöjd från jorden, skall jag draga alla till mig.» Han var lik en magnet, som drog henne, och hon lät sig dragas. Men det är icke alla, som komma så där lätt. I somligas väg ligga hinder. Och jag vill visa dig några av dessa hinder, att du må förstå och känna dem och komma förbi dem eller över dem.

Det största hinder, som ligger i din väg för att komma till Kristus, är otron. Omedelbart före våra textord heter det, att Jesus sade: »Jag prisar dig, Fader, du himmelens och jordens Herre, för att du väl har dolt detta för de visa och kloka, men uppenbarat det för de enfaldiga», eller, som det egentligen heter, uppenbarat det »för de omyndiga», »ja, Fader, så har ju varit ditt behag.»

Vad menar Kristus härmed? Icke menar han, att den som är vis och klok aldrig kan få frid eller bliva hans lärjunge, lika litet att den som är enfaldig och omyndig i alla hänseenden, är självskriven till hans rike. Nej, han menar helt enkelt: Skall du bliva min, så måste du övergiva dina egna tankar genom att lyssna till mina tankar. Skall du finna ro, måste du upphöra med dina egna tankebyggnader för att i stället taga emot Guds eviga kärlekstanke, fullkomnad, då han utgav sin Son till en återlösen för din själ. Det är det enfaldiga sinnet, du måste hava. Du måste bliva omyndig. Du måste bliva ett barn,

som låter sig ledas. »Om I icke omvänden eder och bliven såsom barn, skolen I icke komma in i himmelriket.» Världens visaste män, som funnit vila vid Jesu fötter, hava funnit det icke på grund av sin vishet utan på grund därav, att de i hjärtats enfald böjt sig för honom, som är vis evinnerligen, högtlovat vare hans namn! Ingen känner Fadern utan Sonen och den, för vilken Sonen vill uppenbara Fadern. Jag vet, broder och syster, att det finnes sådana, som söka att äga Fadern utan att äga Sonen, som tro sig känna Fadern, fastän de icke vilja lära känna honom genom Sonen. Men, när man kommer in på den vägen, så leder den allt längre och längre bort i mörker. Man vill hava en »förnuftig» tro och börjar därför förneka evangelium, men slutar vanligen med fullkomlig otro och förnekelse och blir utan Gud i världen och utan hopp för sin själ. Därför bort från otron in i enfaldig tro, att du måtte bliva Guds ord underdånig! Och du skall bliva i sanning vis.

Men det torde vara möjligt, att någon säger: Detta är icke alls mitt hinder. Visst tror jag på evangelium. Men ack, vad som hindrar mig från att äga frid, äga hjärtero, det är tanken på mina synder. Ingen människa vet huru stor syndare jag är. Jag har levat i lögn och av lögn. Jag har suttit där bespottare sitta. Jag har förbannat och smädat Gud, mitt under det att mitt samvete ropat till mig. Jag visste, att jag gjorde orätt. Jag har förnekat Guds Son, och vad mer är, månne jag inte har syndat mot Guds helige Ande? Det är detta som gör att jag icke kan finna ro. Till var och en sådan säger jag: Gör vad Jesus säger: »Kommen till mig, I alla som arbeten och ären betunga-

de!» Hör, vad Kristus även säger oss genom apostelns mun: »Jesu, hans Sons, blod renar oss från all synd.»

Men ännu ett hinder finnes. Jag vet icke huru jag skall kalla det, om jag skall kalla det ovillighet att helt bryta med synden och världen och gamla vänner. Hör nu att Herren i vår text säger till dem, som vilja hava hjärtefrid: »Tagen på eder mitt ok.» Det är: Ställen eder till mitt förfogande! Och vad menar då Herren med detta? Jo, den som vill efterfölja mig, han förneke sig själv, han tage korset på sig och följe mig. Gör du det, skall du finna ro. Vet du, min broder, varför du icke har hjärtefrid, trots att du hört Guds ord tre, fyra, fem år varje söndag, trots att du varit med på möten och sammankomster av den mest skiftande art, trots att du arbetat och så gärna velat bliva en kristen? Du har icke brutit med världen, med synden. Du är lik Lots hustru. Du har lämnat Sodom, din fot är vänd mot Soar, men ditt anlete är ännu vänt mot Sodom, och därför är du en saltstod i stället för att hava liv. O, huru många tusen, som leva åratal i denna ställning! De arbeta och äro betungade. De bedja Gud, men de vilja icke taga på sig Jesu ok. De vilja icke gå utom lägret och bära hans smälek. De vilja icke bliva korsfästa för världen, så att världen är korsfäst för dem. De vilja icke gå genom den trånga porten. Jag måtte väl få vara med, heter det, utan att bryta. Guds barmhärtighet skall väl frälsa mig utan en sådan där våldsam slitning. — Nej, säger Jesus, vinnläggen eder att gå genom den trånga porten, ty många äro de, som skola söka därefter och skola dock icke kunna det. Ack, om Gud i dag finge åtminstone någon själ att bryta med världen, att taga på sig oket och

säga: Fader, vad du vill begära av mig genom mitt samvete och ditt ord, det vill jag göra. Jag är villig att gå din väg. Jag är villig att försaka maka, kärlek, samhällsställning, det dagliga brödet, jag är villig att taga korset på mig. Låt mig blott genom Jesus få visshet om, att jag är frälst! Och så visst som Gud är Gud, skall det ordet gå i fullbordan: »Tagen på eder mitt ok, så skolen I finna ro för edra själar.»

Jag måste, min vän, peka på din särskilda boja, till dess den brister. Det tjänade icke till något, ja, ditt blod skulle krävas av min hand, om jag smyckade dina bojor med rosor, om jag sade: Bliv kvar, det är icke så farligt. Jag måste säga dig: Du måste bliva korsfäst för världen. Du måste bryta med alla förhållanden, som hindra dig att bliva en kristen. Gå in genom den trånga porten för att komma in på vägen. Du måste taga på dig Jesu ok. Och så skall du finna ro.

Jag har sett sådana, som under stor ångest gått in genom den trånga porten, men de hava sedan kommit och sagt: Gud ske lov, snaran är sönder, fågeln är fri. Jag minnes en ung kvinna, som längtade efter frid. En morgon, då hennes sömn under natten varit föga eller ingen, därför att hon varit så arbetande och betungad och så innerligt längtade efter frid, beslöt hon att gå till den lärare, genom vilkens predikan hon blivit förd inför Herrens ansikte och hört dessa Jesu ord: »Kommen till mig!» Utan att säga ett ord till de sina, ty detta var något, hon skulle hava för sig själv, begav hon sig på väg. Hon hade icke gått synnerligen långt, förrän hon mötte tre av sina bekanta. De hälsade på henne, och hon på dem. När de sam-

talat litet, frågade de: Vart skall du gå? Kan du icke göra oss sällskap? Vi skola gå dit och dit. Tänk hur det kändes? Icke kan jag säga dem, att jag skall gå till pastorn och tala med honom om min själ, tänkte hon. Men nästa ögonblick hörde hon en röst, som sade: »Den som förnekar mig inför människorna, honom skall ock jag förneka inför min Fader, som är i himmelen.» Hon fick mod, hon fick kraft att bryta och sade: Flickor, jag kan icke längre leva utan Gud. Jag måste hava frid i min själ, och därför är jag på väg till pastorn för att tala om dessa ting. De sågo förvånade på henne och skildes åt. Hon kom upp till läraren. Denne hade aldrig sett henne förr och frågade, vad hon ville. Hon sade: Jag kommer för att fråga hur jag skall få frid med Gud, och om det är sant, att Jesu blod renar från all synd. I samma stund strömmade över hennes själ en sådan underlig känsla av lättnad. Visst renade Jesu blod från all synd! Visst fick hon ligga vid Faderns hjärta, ty hon var ju ett Guds barn! Se, detta var hennes brytningsstund! Hade hon svikit i den stunden, så hade hon icke fått ro. Broder och syster, såsom en broder säger jag till dig: Du måste taga på dig Jesu ok. Du måste gå ut ur världen. Du måste, ty den som vill vara världens vän, han varder Guds ovän och får aldrig smaka den frid, som övergår allt förstånd.

Jag har talat länge och dock icke på långt när tömt ut detta Guds ord; jag har så att säga endast skummat på ytan. Det finnes i vår text ett viktigt ord kvar, detta: »Lären av mig, ty jag är saktmodig och ödmjuk i hjärtat; så skolen I finna ro för edra själar». Vi få mer och mer vila och frid genom att alltmer lära av Jesus, genom att

låta högmodet, stoltheten, olikheten med Gud och Jesus dö hos oss och likheten växa. Får Kristi sinne strömma in i oss, skall vår frid bliva som en vattenström, tilltaga i makt och kraft, ända tills vi inträda i det eviga fridshemmet där ovan, där vi få bliva evinnerligen.

»Kommen till mig», säger Jesus, »I alla, som arbeten och ären betungade». I alla! Du gamle och du unge, du som icke bär på någon av det lekamliga livets bördor, vars väg är solbelyst, du som går sjungande fram, och du som är tryckt av dagens tunga och hetta, du som druckit djupt ur syndens bägare, och du som älskar rättfärdigheten, du som sökt sanningen och du som levat i lögn — kommen till mig, I alla! Tagen på eder mitt ok! Låt det bliva en brytning, och du skall få ro, Guds frid, hjärtero. Då har du visserligen sålt åtskilligt i denna värld, men du har ock vunnit den underbara pärlan. Och när himmel och jord förgås, har du eviga skatter kvar och får leva evinnerligen för Herrens skull, som givit dig ro.

Amen.

I HANS FOTSPÅR

Och Samuel dog och hela Israel församlade sig och höll dödsklagan efter honom.
1 Sam. 25: 1.

FÖR någon tid sedan meddelade tidningarna oss att en ung skådespelare i Stockholm begått självmord. Det väckte mycket och berättigat uppseende, icke därför att självmord äro sällsynta, Gudi klagat, men det väckte uppseende därför att han var en man i sin ålders blomma. Han led icke av någon sjukdom eller av något svårare bekymmer, framför allt icke av ekonomiskt sådant. Man frågade sig själv: varför? Vad är orsaken? Så har man talat om det några dagar, och så glömmes det. Varför nämner jag det då här nu? Jo, därför att jag tror att den olycklige unge mannens sista tanke skall kunna väcka oss till besinning. De tidningar, som meddelade underrättelsen om hans död, meddelade nämligen också några rader ur ett brev, som låg på hans bord, och som han skrivit ett ögonblick, innan han slungade sig in i evigheten. Det är intrycket av dessa ord som ännu icke förlorat sin udd, ett intryck så mäktigt, och som gjort att jag under veckans lopp mer och mer fått klart för mig: den där handlingen skall icke passera förbi, utan att den griper oss till väckelse. Vad skrev han då

i de sista stunderna, där han satt ensam, redo att ta språnget? »Min död skall möjligen gagna någon, men mitt liv gagnar ingen, ingen, ingen.» Arma, sönderslitna människosjäl! Så vänder jag blicken från honom till mig själv med den frågan: är mitt liv till gagn för någon? Är världen rikare för att jag finns? Blir någon människa lyckligare och bättre därför att jag lever? Ja, vänner, det är en allvarlig fråga, och Gud give att den finge gripa oss, icke blott för några ögonblick, utan att de tankar den väckt måtte följa oss, följa oss från kyrkan i dag, följa oss de dagar vi ännu ha kvar att leva: Jag måste vara till gagn, till välsignelse, mitt liv får icke längre vara ett förslösande av de gåvor jag fått. Det finns ju ingenting i världen, som är värdelöst. Den store Skaparen har haft en mening med allt vad han gjort, ingenting är ändamålslöst. Det finns icke ett träd i skogen, som ej är till något gagn, t. o. m. myran i myrstacken är till nytta. Så förstå du och jag också att det är Guds vilja att icke vi skola leva ett ändamålslöst, onyttigt liv, bortslösande våra dagar, så att det gör detsamma om vi finnas till eller icke. Då blir vårt liv förfelat. Må vi åter var och en allvarligt ställa den frågan till sig själv: Är mitt liv till gagn för någon?

»Och Samuel dog och hela Israel församlade sig och höll dödsklagan efter honom.» Varför? Jo, därför att Samuels död var en förlust, som syntes dem oersättlig. Det var således det gagn, han gjort under sitt liv, som framkallade sorgen, när han togs ifrån dem. Om vi vilja lära känna vad det var som gjorde Samuels liv till så stort gagn för Israel, så torde vi få gå tillbaka ända till den tid, då han var en mycket ung gosse. Han hade tillbringat de första åren i

sitt föräldrahem, men redan då han var en helt liten pilt följde hans moder Hanna honom till stiftshyddan och överlämnade honom åt prästen Eli för att han under dennes fostran skulle växa upp till Herrens tjänst. Så minnas vi hur Samuel en natt, när han låg och sov i helgedomen, fick mottaga uppenbarelse av Herren och hur han på den gudomliga kallelsen svarade: »Tala, Herre, din tjänare hör.» Från den stunden står han redo att med hela sitt liv tjäna Gud och göra hans vilja i allt. Under det han så förvaltar det pund han fått av Herren, växer det i hans hand, och gränserna för hans välsignelserika inflytande vidgas alltjämt. Och när han dör, klagar hela Israel över förlusten av hans liv.

Vi som leva i trånga förhållanden, obemärkta bland de små och endast ha fått ett ringa pund kanske kunna känna oss frestade att tvivla på att vårt liv skall kunna vara till någon välsignelse. Men vårt liv är en Guds gåva, oss given av Gud att förvalta till andras bästa. Det är Guds vilja att en var av oss skall leva till gagn och välsignelse. Om vi därför i allt göra hans vilja, så skall även vårt pund växa i våra händer och Guds avsikt med vårt liv bli uppfylld. Vi kalla oss kristna och vi tro oss vara kristna, låt oss då komma ihåg att även om oss gäller det ordet: »Av deras frukt skolen I känna dem.» Man tänder icke ett ljus, säger Jesus, och sätter det under skäppan, utan man sätter det på ljusstaken, så att det lyser för alla dem som äro i huset.

Ingen av oss är så ringa och obetydlig att hans liv ej kan bli till skada och fördärv för andra. Det minsta lilla barn skall kunna åstadkomma en stor eldsvåda. I hur små förhållanden vi än leva kunna vi vara till skada, men

vi kunna även vara till gagn och välsignelse. Vi bekänna oss vara den evige Gudens barn, vi äro träd i hans vingård. Vi bekänna oss vara kristna och tro på Jesus Kristus: Det växer löv på trädet, men vingårdens Herre söker icke efter löv utan efter frukt. Låt oss komma ihåg vår Herres allvarliga ord: »Icke kommer var och en in i himmelriket som säger till mig: Herre, Herre, utan den som gör min Faders vilja som är i himmelen.» Och vad är Faderns vilja? Att vi skola vara till välsignelse genom våra ord, vår personlighet och hela vårt liv på jorden. Se på Jesus! Hör icke blott hans ord utan se på hans personlighet, hans liv och gärningar. Se, hur han gav ut sig för att uppsöka och frälsa det förtappade. Se, hur han gick omkring för att trösta de sörjande, för att mätta de hungrande, för att läka de i hjärtat förkrossade, för att igenhämta det förlorade. Så tjänar han och är sin Fader lydig intill döden, ja, intill korsets död.

Jesus säger: »Om någon vill efterfölja mig så försake han sig själv, och tage sitt kors på sig; så följe han mig.» Vad vill det säga att taga korset på? Det är att bära en börda, som jag tar på mig för andras skull. Vad vill det säga att följa Jesus? Det är att handla så som han handlade, besjälas av hans sinne, göra hans gärningar. Det är icke, såsom många kanske tro, att sjunga ljuvliga sånger, att ha underbara och härliga förnimmelser. Det är icke heller att en och annan gång vara liksom uppryckt till tredje himlen och höra outsägliga ord. Att följa Jesus, det är att vårda dem som äro i behov av hjälp, att leva, icke sig själv, utan giva ut sig själv för att lyfta, hjälpa, bära, hugsvala, glädja, vara till gagn och nytta för andra. Detta

är vår höga och härliga kallelse, och när en gång den stunden kommer att Jesus på allvar söker frukt på fikonträdet, då hjälper det oss icke att ha bekännelsen, om vi icke ha dess frukter, om vi icke äro så till sinnes som Jesus Kristus var och göra den värld, i vilken han ställt oss, en smula bättre och ljusare än den skulle ha varit, om vi icke stått där som Guds vittnen och Jesu efterföljare. När Paulus kort före sin död ser tillbaka på sitt liv, gör han det med glädje och säger: »Jag har fullbordat mitt lopp, jag har bevarat tron. Nu ligger rättfärdighetens segerkrans tillreds åt mig.» Gud vare lov, en god mans gärning dör icke när han själv dör. Paulus verkar ännu och hans inflytande i mänskligheten är t. o. m. större i dag än det var i de dagar då han for omkring och bar vittnesbörd om Jesus. Han talar ännu, fast han är död. Pauli liv kunde bli till så stor välsignelse, därför att han redan från första stunden efter sin omvändelse frågade: H e r r e, v a d v i l l d u a t t j a g s k a l l g ö r a? Och han frågade aldrig förgäves. Steg för steg uppenbarade Herren för honom sin vilja, och steg för steg ledde han honom på vägen. Om vårt liv skall kunna bli till välsignelse och vi skola kunna bli ett litet ljus i mörkret, om vi skola kunna bli ett litet saltkorn, som i någon mån hejdar förruttnelsen, då gäller det för oss att vi likt Paulus helt överlämna oss åt Guds viljas ledning. Beviset på en verklig omvändelse är ännu i dag att man frågar: Herre, vad vill du att jag skall göra?

Varför är Döda havets vatten sådant det är? Man säger oss att orsaken därtill är att det ej har något utlopp. Jordan strömmar dit, andra bäckar strömma dit, men det har ej något utlopp. Det finns s. k. kristna på jorden i dag, vilka

likna Döda havet: de taga emot, men de taga emot till död, icke till liv. De säga: Herre, Herre! men de ha aldrig rätt tagit emot nåden, så att de, såsom profeten säger, löpa och icke uppgivas, vandra och icke förtröttas. De omsätta icke i handling de ord de åter och åter höra. De ta icke korset på sig och följa Jesus. Jag hörde för några år sedan vid en söderteljekonferens en man säga: »Jag är liten och obetydlig och kan inte rymma mycket av Guds nåds fullhet, men vad gör det; kanske det är bra att det inte rymmes så mycket hos mig.» Och så tog han ett glas i ena handen och en stor vattenkaraffin i den andra, sägande: »Det här glaset rymmer inte mycket, men det kan fyllas på gång på gång.» »Den som tror på mig», säger Jesus, »av hans innersta skola strömmar av levande vatten flyta fram». Du blir aldrig själv rätt uppfylld av Herrens nåds rikedomar, om du icke låter dem strömma ut till andra i tjänande kärlek. Då först bli Guds nådegåvor dig till full välsignelse. Du blir icke en Herrens efterföljare förrän du lever, icke för dig själv, utan lever för att hjälpa och bära, för att vara till välsignelse för andra.

Älskade vänner, det skall komma en dag, då det skall sägas om oss som det sades om Samuel: »han är död!» Månne någon då skall sakna oss därför att vi varit till gagn, därför att man med oss förlorat något dyrbart, och det känns underligt att vår plats står tom. Skall man då med sorg och saknad fråga: Vem skall nu göra det, och vem skall nu göra det? — det plägade hon göra. Har du någon sjuk eller fattig, som längtar efter dig och till vilken du kommer som en solstråle? Finns det någon, som en dag skall gå till din grav och säga: Här ligger en som jag har att tacka

för mycket; när jag var i djup nöd och begymmer, när jag irrade borta på de onda vägarna, var det hon som sökte upp mig och med mer än en moders kärlek slog armarna omkring mig och sade: O, lev icke utan Jesus! Samuel dog och hela Israel sörjde honom.

Det kommer en dag, då vi skola stå inför Herrens domstol, och på den dagen skall det icke frågas oss: Hur uppfattar du den och den kristna läran? månne du har den fullt riktiga uppfattningen? Om vi då i evighetens ljus skulle inse att vi tagit miste i ett eller annat stycke, då skall Herren icke därför säga: Gå bort ifrån mig! Du var tjänare i den och den kyrkan och för dess tjänare finns intet rum här! Nej, så skall han icke säga. Men då vi stå inför hans domstol, skall han säga: »Vad helst I haven gjort mot en av dessa mina minsta bröder, det haven I gjort mot mig.» Gud göre ditt liv till gagn och glädje på den plats där du står, så att du en gång måtte hälsas välkommen bland dem i fadershuset som levat och dött på jorden, icke för sin egen räkning utan för att föra vilsna barn in i fadersfamnen.

Amen.

VISLIG UMGÄNGELSE

Skicken eder visligt mot dem, som stå utanför, och tagen väl i akt vart lägligt tillfälle. Edert tal vare alltid välbehagligt, kryddat med salt. Kol. 4: 5, 6.

DENNA text har jag ej själv valt, utan uppmaningar att jag skulle tala över den hava från skilda håll kommit till mig. Jag anser detta som en vink från Gud och vill följa den. Låtom oss bedja Gud att vi må få välsignelse därav!

Vi skola då först se till, vilka som stå utanför. Paulus säger i ett av sina brev: »Varen icke till anstöt varken för judar eller för greker eller för Guds församling». Vi äro icke omgivna av hedningar, och judarnas antal är icke heller stort, men även nu kunna vi nog tala om dem som stå utanför. Det finns i världen många goda och ädla människor, som likväl ej äro kristna, och vi måste slå ned våra ögon och bekänna att de i många stycken äro bättre än vi, men det är dock något vi äga, vilket de sakna. Vi hava liv i Jesu Kristi, Guds Sons, tro. De som ej äga detta liv stå utanför. Detta är en kristens stora sorg och bekymmer och ofta frågar han: Huru skola de vinnas för Guds rike, för det eviga livet? Paulus svarar på den frågan: »Skicken eder visligt mot dem, som stå utanför».

Då skola vi få dem med oss in i Guds rike, och de skola få del av det arv, vi äga genom Jesus Kristus.

Vilja vi vinna några för Guds rike, så måste vi skicka oss visligt mot dem, som äro utanför, först och främst inför dem, som vi under vardagslivet äro tillsammans med. Du, kristna moder, vill du vinna din make, dina barn, bed då Gud att du alltid måtte vara plikttrogen och samvetsgrann. Vi skola bära vittnesbörd om Jesus Kristus, och det höves en Jesu Kristi lärjunge att med yttersta trohet fylla alla sina plikter och såsom Guds tjänare fullgöra sin kallelse, göra allt i tro och så att det är välbehagligt i Guds ögon. Må ej de otrogna få orsak att säga om dig att du är försumlig i ditt arbete och att du övergiver dina plikter. Låt dem ej ha anledning att säga: Hon är gudfruktig och en svärmerska, men i hemmet försummar hon sina plikter. Det gäller att försaka dig själv, att, om det kräves, försaka den njutning du anser högst i livet: de ljuva stunderna i Herrens hus. Känn dig som en Herrens tjänarinna, som fått av honom ett pund att förvalta. Må din gudsfruktan göra dig mer samvetsgrann i att fylla dina plikter, må den hjälpa dig från din själviskhet, från att blott söka ditt eget, så att du lever Kristus till behag, lever för andra!

Till dig, du kristna tjänarinna, vill jag säga: du kan vinna dem i hemmet, vilka du älskar, kanske mera än de ana, och för vilka du i din lilla tysta kammare beder. Vinn dem genom att vandra visligen, genom att vara plikttrogen. Detta är ett vittnesbörd om din Frälsare, som i sin tid ej förfelar att göra sin verkan. Till var och en av eder, vilken samhällsställning I än intagen, skulle jag vilja säga: du är om-

given av många, som granska ditt liv, och vill du vinna någon, så var plikttrogen i ditt kall, och låt detta vara ett vittnesbörd om att du vandrar inför den Osynlige.

Vill du vinna någon för Guds rike, bed om nåd att älska människorna. Det finns många som säga att de »älska människosjälar». Men Gud talar i sitt ord om att älska världen, att älska människorna. Många av dessa, som säga sig »älska människosjälarna» äro mycket bittra mot människorna. Det är icke svårt att älska bröder och systrar i tron, dem som äro ett med oss i anden, dem som fara efter samma mål som vi. Men det är svårt att älska dem, som stå utanför, dem som löna gott med ont, vänlighet med bannor och misstyda allt vårt görande. Må vi bedja om nåd att älska för Kristi skull. De, som stå utanför, se ej din hjärtekärlek till dem, men du kan ej rätt fylla din plikt, utan att av hjärtat verkligen älska dem.

Du måste även vara naturlig, enkel och okonstlad. Akta dig för ett uppstyltat sätt, när du talar om andliga ting. Tala enkelt och okonstlat, tag ingen särskild min på dig. Låt ingen ha anledning att säga om dig att du liksom kliver upp på styltor och blir onaturlig i ditt sätt, när samtalet rör sig om religiösa ting. Bed att du må vara enkel, naturlig och okonstlad, antingen du talar om världsliga eller andliga ting, så att du även i detta avseende må vara lik din Frälsare.

Vill du vinna någon för Guds rike, bed Gud att du må vara sann. Jag menar härmed ej blott att du må undfly lögnen, ty den som medvetet talar osanning, kännetecknar sig själv som ett djävulens barn. Låt människorna förstå att dina ord äro ett uttryck för ditt hjärtas tankar,

att det ej finns några hemliga bevekelsegrunder för dina ord och handlingar gömda i ditt inre. Var så att säga genomskinlig, så att de märka att du ej behöver dölja något. Må du vara sådan att det säges om dig: »man kan lita på honom», eller »han är nog överspänd, men sann». Det står i den 51:sta Psalmen: »Du har behag till sanning i hjärtegrunden», därför beder David: »Skapa i mig, Gud, ett rent hjärta». Må vi med honom instämma i den bönen.

Vill du vinna någon, så var ödmjuk. »Han, som har kallat eder från mörkret till sitt underbara ljus» (1 Petr. 2:9), säger: »Jag är mild och ödmjuk av hjärtat». Bed innerligt om ett ödmjukt sinne! Kom ihåg, att om du är bekväm till något gott, så är det av honom. »Av nåden ären I frälsta, Guds gåva är det». Var därför ödmjuk!

Var även helig! Deltag aldrig i någon synd eller orättfärdighet. Var glad, men alltid helig. Låt dem, som stå utanför, se att du är med i samtalet med glädje, men att du ryggar tillbaka för allt syndigt och oheligt, ty Jesu blod har renat dig och infört dig i ljusets och helighetens rike. Skämta aldrig med det heliga och tro att du sedan med sång och bön kan bära vittne om din Mästare. Bed om ett heligt sinne!

Var glad! Detta är för de kristna ett bud, ty Guds ord säger: »Glädjen eder i Herren alltid. Åter vill jag säga: Glädjen eder». (Fil. 4:4). Detta är ett verkligt bud, ty Gud vill att vi skola äga glädje i den helige Ande. Jesus säger: »Kommen till mig, I alla, som arbeten och ären betungade, så skall jag giva eder ro. Tagen på eder mitt ok och lären av mig, ty jag är saktmodig och ödmjuk i hjärtat, så skolen I finna ro för edra själar». (Matt. 11:28.)

Du bekänner din tro på Jesus, och världen, som vet att Guds rike är rättfärdighet, frid och glädje, väntar att du skall äga allt detta. Vår tid behöver glada kristna. Det finnes nog av människor, som känna leda vid allt och som äro missnöjda. De behöva oss, som vittna om glädje i Gud. Säges det att en frisk fläkt kommit in i hemmet sedan du blev en kristen? Förr var du ofta missnöjd, du vaknade ofta vid dåligt lynne, du hade dina mulna dagar. Är det annorlunda nu? Bär du vittne om glädje i Gud? Ja, då du är i Guds hus kan du känna dig glad, men då du kommer hem är du kanske åter dyster till sinnes. Vad skola då de som stå utanför tänka? Dina barn äro rädda för dig, din man säger: »Nej, det här är för tråkigt, jag går min väg». Du frågar: Men hur skall jag kunna vara glad? Har du ännu ej lärt känna den källan, vars vatten giver liv och glädje till fyllest? Drick ur den källan! Guds rike är ej blott rättfärdighet och frid utan även glädje i den helige Ande. »Eder glädje skall vara fullkommen». Världen behöver att se glädje i Gud hos de kristna.

Vill du vinna människor för Guds rike, så bevisa dem välvilja, tjäna dem. Detta låter som ett upprepande av vad jag redan sagt, jag vill därför närmare förklara det. Funcke berättar att han en gång besökte en man och talade med honom om Gud på det glada sätt som var för Funcke eget. Mannen blev uppbragt, visade honom sin knutna hand och sade: »Detta är min Gud». Om Funcke än en gång komme dit, skulle han få lära känna denne. Pastor Funcke gick, ty mannen var stark och han ämnade troligen göra, vad han sagt. Efter en tid fick Funcke höra att mannen var utan arbete. Genom andras bemedling lyc-

kades det honom att förskaffa den arbetslöse en god plats utan att han visste vem som gjort det. Någon tid därefter fick han dock veta sakens sammanhang och begav sig till Funcke och frågade, om det var han som skaffat honom arbetet. Då denne bejakade det, sade mannen: »Jag ser nu att ej alla kristna äro skrymtare». Sedan dess har han med hustru och barn tillhört Funckes församling och många gånger avlagt vittnesbörd om Jesus. Om du skall kunna vinna människor för Gud, måste du med förlåtande, försakande kärlek söka bistå och stödja dem. Du måste älska dem med något av den kärlek som fanns i det hjärta som utgav sig för dig, så att de märka att du lever i en annan livssfär. Det skall hos dem väcka längtan efter att bli delaktiga av det som är kraften i ditt liv. Se på Jesus huru han skickade sig, huru han umgicks med en Sackeus, som stigit upp i trädet för att få se honom. Huru han gick till en Simon, som bjudit honom till sitt hem. Överallt är han med, ständigt under de allvarligaste och innerligaste bemödanden att vinna dem, som stå utanför. Han säger aldrig ett hårt ord till någon av dem, som söka honom. Det är blott till dem, som giva sig sken av gudaktighet, han säger: »Ve eder, I skrymtare!» Helt annorlunda talar han till de ogudaktiga. Hur söker han ej att draga, locka och älska dem in i Guds rike. Bed Gud att du måtte kunna älska med Kristi herdekärlek!

Aposteln säger vidare: »Tagen väl i akt vart lägligt tillfälle.» Det finns tillfällen då människans hjärta är mer mottagligt än annars. Må vi känna den rätta tiden och begagna den. Guds Ande, vishetens helige Ande, säger oss nog den rätta stunden och ingiver oss, vad vi skola säga.

Lyd då maningen och tag väl i akt det lägliga tillfället. Var vis och begagna dig av den rätta stunden. Dåraktig är den lantman, som sår säd, då snö betäcker fältet eller då halvmogen säd växer därpå. Varje bonde förstår att han ej kan så, förrän jorden är plöjd och beredd att mottaga utsädet. Giv akt på stunder och tillfällen i livet, då ditt vittnesbörd, ett ord om Kristus, kan bära frukt.

»Edert tal vare alltid välbehagligt, kryddat med salt». Saltet gör födan mera smaklig. Så bör i ditt tal finnas hälsosamt allvar, men akta dig för en ton av överlägsenhet eller bitterhet. I ditt tal bör finnas en ström av kristligt allvar. I ett soldathem var ett bönemöte anordnat. Föreståndarinnan, en vis, varmhjärtad kristen, hade inbjudit en officer att komma med. Han kom verkligen. Hon bad honom spela orgeln. Han gjorde det och kände sig glad att kunna göra något. Men om en stund kom han fram till henne med en mycket missnöjd min och sade att han skulle gå och tillade: »Jag kommer aldrig hit mer». Hon frågade om anledningen till hans missnöje och fick till svar att en person tagit honom avsides och förebrått honom att han nu satt och spelade orgel, då han visste att han ett par dagar förut spelat kort. Nu ville han gå tillbaka till sitt kortspel och ingen skulle kunna hindra honom. Den visa kvinnan svarade: »Så ledsamt att min vän gjort er missnöjd. Det vore ju synd att beröva er korten, då de äro så nödvändiga för er.» Han gick, men dessa ord ljödo åter och åter inom honom: »Är jag verkligen så beroende av korten? Är jag så fattig i min ande att jag ej skall kunna undvara dem?» Hennes ord blevo honom till väckelse. Hennes tal var välbehagligt, kryddat med salt. Låt-

om oss bedja om den Helige Ande, om vishetens och Kristi Ande!

Men jag tänker att här finnas andra än de som äro inne i Guds rike. Några av dem kanske säga: »Ingenting blev mig givet». Vill du komma innanför? Vill du lära känna Guds rike? Hör då även du ett ord från Gud till dig. Jesus säger: »Jag är dörren; den som går in genom mig, han skall bliva frälst». Kom in i Guds rike! Gå in genom Kristus! Den vägen måste du gå, till korset, den vägen, som vi alla gått till Guds rike. För att bliva Guds barn, måste vi födas på nytt. Jag kan ej beskriva för dig hur det går till, och kanske du liksom Nikodemus undrande frågar: »Huru kan en människa födas en gång till?» Jesus säger: »I måsten födas på nytt!» Du har kanske gått länge och sökt, och du känner att ditt hjärta kan ej finna ro, förrän du kommer in i Guds rike. Du skall låta dig finnas av Jesus Kristus, överlämna dig åt honom och mottaga nåden av honom. Det är den enda vägen, ty »av nåden ären I frälsta».

»Skicken eder visligt mot dem, som stå utanför». Vår uppgift är ej att draga oss undan från dem, nej — utan att slingra våra armar omkring dem och draga dem med. Vill du komma ensam? Nej, du vill ha med dig maka och barn och dina umgängesvänner, i vilkas sällskap du tillbragt så många angenäma stunder. Låt det bli din hjärtebön att de må få äga den frid du känner. I Guds ord står: »Bed och dig skall vara givet», och »tro på Herren Jesus, så bliver du och ditt hus frälst». Ingen troende står ensam. Guds församling är som en kedja, fogad tillsammans länk i länk. Ingen människa har blivit troende,

utan genom andra människors förmedling, så har den ena länken blivit fogad intill den andra. Du har fäste på din högra sida med dem som voro troende före dig, men hur är det på den vänstra? Har du någon länk fästad vid dig? Sök att vinna någon för Guds rike, sprid till andra av den välsignelse du fått. Vi skola en gång komma hem och bära våra kärvar med fröjd. Vandra därför visligen med dem, som stå utanför, att du må få ärva saligheten tillsammans med dem, du vunnit.

Amen.

H A N V E T

Och skriv till Pergamus' församlings ängel: "Så säger han som har det skarpa tveeggade svärdet: Jag vet var du bor: där varest Satan har sin tron." Upp. 2: 12, 13.

DÅ jag för några dagar sedan läste ur Johannes uppenbarelses bok det andra kapitlet och kom till den trettonde versen, slutade jag min läsning. Det var ett ord där, som så fängslade mig att jag måste stanna inför det: »Så säger han som har det skarpa, tveeggade svärdet: Jag vet var du bor: där varest Satan har sin tron.» Sedan jag läste de orden ha nu några dagar gått, men oupphörligt ljuda för mig dessa ord: »J a g v e t v a r d u b o r», och jag har tänkt: månne jag inte bör frambära dem till församlingen, ty de äro en hälsning från Jesus.

Johannes har för Jesu namns och vittnesbörds skull landsförvisats till ön Patmos, ryckts bort från vänkretsen och från sin verksamhet. En dag — en Herrens dag, säger han själv — »kom jag i andehänryckning». Låt oss stanna ett ögonblick vid detta och fråga oss själva: veta v i vad det vill säga att ha taborstunder? För att få sådana stunder måste lärjungarna gå avsides med Jesus. Petrus hade en sådan stund på förklaringsberget, då han utbrister: »Herre, här är oss gott att vara!» Och Johannes fick en hänryckningens stund, då han var ensam där borta på ön.

Herrens dag är en stor Guds gåva. Må vi se till att vi bruka den rätt. Det är Guds vilja att vi på den dagen skola få en försmak av den sabbatsvila, som står Guds folk åter. Liksom lärjungarna på det heliga berget fingo skåda något av Kristi härlighet, och liksom Johannes här i hänryckning fick se Människosonen och höra outsägliga ord från hans mun, så är det också Guds vilja att Herrens dag skall bringa evigheten riktigt nära oss, giva oss en läskande dryck ur livskällan och frukter från livets träd, som växer i Guds paradis. Vi behöva detta under ökenvandringen, vi behöva det för alla striderna. Det blir oss lättare att bära vardagslivets ok sedan vi så blivit stärkta till vår invärtes människa.

Herren kom till Johannes, lade sin högra hand på honom, sägande: »Frukta dig icke!» Så kommer han även i dag till sin lärjunge i orons och nödens stund och säger sitt: »Frukta dig icke!» Han är din vän, fastän han ibland måste gå tillväga såsom läkaren, som finner en smärtsam operation vara nödvändig och säger till patienten: Frukta inte! Jag vet vad jag gör; jag tar ansvaret på mig. Räds icke för Jesus! Hälsa honom välkommen, då han kommer nära ditt hjärta, på vilket sätt det än sker.

Sedan lärjungahjärtat blivit stilla inför sin Mästare är det i stånd att mottaga ett uppdrag. Aposteln Johannes får här ett sådant, då Herren Jesus uppmanar honom att skriva en särskild hälsning till var och en av de sju församlingarna i det Romerska Asien. Varje hälsning inleddes med orden: »Jag känner dina gärningar». Och till församlingen i Pergamus lades till denna hälsning: »Jag vet var du bor: där varest Satan har sin tron».

Samma ord ha olika värde, beroende på vem det är som uttalar dem. Då ett litet barn säger: jag vet, le vi åt barnet, men när den grånade vetenskapsmannen säger: jag vet, då lyssna vi stilla, ty han har rätt att säga: jag vet. Då förstå vi att bakom orden ligger allvaret, djupt inträngande i verkligheten, och när Jesus säger till oss: Jag vet, då böra vi komma ihåg att de orden ha betydelse. Det heter om Jesus, då han vandrade här på jorden, att ingen behövde säga honom något, ty han kände alla och visste, vad i människan var. Det heter om honom att han såg människornas tankar.

»Jag vet.» Evangelisten berättar att Jesus en afton bjöd sina lärjungar stiga i en båt och fara över till andra stranden, medan han skilde folket ifrån sig. Och när han hade skilt folket ifrån sig, gick han ensam upp på berget för att bedja. Under natten uppstod en våldsam storm på havet. Och när han såg lärjungarna vara i nöd, ty vinden låg emot, kom han till dem. De sågo icke honom, ty mörkret övertäckte allt, men han såg dem. Han var fördjupad i bön, men han glömde icke dem. Han visste, hur de hade det, och när nöden var som störst, kom han till dem. Apostlarna omtala för oss, att när Jesus uppfor till himlen, tog en sky honom bort ur deras åsyn. Ja, människoögon ha icke skådat honom sedan han lämnade denna värld, men han säger i dag till sin församling, till var och en som tillhör Guds församling genom levande tro på honom: Jag lever! Härskarornas Gud, han som kallar sig härskaren över konungarna på jorden, har ej glömt sin kämpande församling. Han vakar över den, han sänder den hälsningar för att uppmuntra församlingen, för att glädja,

för att varna, för att hjälpa den. Han står i ännu innerligare förhållande till de sina på jorden nu än han gjorde under sitt jordeliv.

Det händer ibland att vi säga till oss själva: ingen människa vet hur jag har det. Och det är mycket möjligt. Det gamla ordspråket har rätt, som säger: »Ingen vet var skon klämmer mer än den som bär den.» Trots en och annan likhet oss emellan, är dock varje människa så att säga en värld för sig själv, och ingen annan vet hur hon har det. I dag kommer till oss en hälsning ovanifrån: Jag vet. Det syns mig liksom Herren med det ordet ville säga till oss: Jag är förtrogen med ditt vardagsliv, jag är förtrogen med ditt hemliv, jag vet precis hur du har det. Tycka vi om den tanken? Tycka vi om den hälsningen från Herren Jesus? Vi ha stunder då vi äro i Herrens gårdar, då våra hjärtan äro brinnande i oss, då vi böja oss i ödmjuk syndabekännelse, stunder, då vi känna det så varmt och se allt så klart och göra de allra bästa föresatser, då det strömmar över i våra hjärtan och vi stå inför Herrens ansikte och säga: Herre, du vet allt, du vet att jag har dig kär — och då är det oss gott att tänka på att Herren vet det. Vi ha andra stunder också, då vi äro som sämst, och om vi sätta något värde på Herren Jesus, ligger det nära till hands, att vi skulle vilja dölja för honom hurudana vi äro, önska att han aldrig sett hur illa vi gjort. Den där tanken som uppstod i min själ, det där häftiga ordet som gick över mina läppar, ack, att det aldrig hade kommit! Den där dåraktiga handlingen, ack, att den aldrig blivit gjord! Om vi sätta värde på Herren Jesus, önska vi att han inte sett då vi voro som sämst, men han säger till oss: Jag vet. Jag känner dig

inte blott i dina helgdagsstunder och i dina bästa ögonblick, jag känner dig också när du är som uslast. Och när vi tänka djupare på saken, måste vi säga: Gud vare tack och lov, ty hur skulle han kunna hjälpa oss, om han icke kände till det sämsta hos oss. Gud vare lov att vår Herre och Frälsare säger: Jag vet! I dag och i morgon och alla dagar kommer han till oss och säger: Jag vet hur det är ställt. Han kan hjälpa oss. »Icke sände Gud sin Son i världen för att döma världen, utan för att världen skulle bliva frälst genom honom.»

I dessa Herrens Jesu ord ligger något mer än det, som jag nyss sökt framhålla för eder och för mig själv. Han talar om sig såsom den som varit levande bland oss, och som en gång varit död, men är levande vorden och lever evinnerligen. Han är den som gått vägen, på vilken vi vandra. Jag vet, säger Jesus, hur fattigdom tynger, hur det är, där armodet råder, där brödet är knappt och där nöden ständigt håller dörren på glänt. Jag, himmelens konung, säger: »Jag vet var du bor». Herren har inte förgätit att han levat i många år i ett torftigt hem i Nasaret. Det är alldeles visst att Josef dog långt före den tid, då Jesus möter oss såsom Israels store lärare. Han var Marias förstfödde son, och i hemmet fanns flera barn, åtminstone känna vi fyra bröder ibland dem. För Jesus, som var äldste sonen, kom mycket tidigt den dag, då bördan lades på hans skuldror. Jag tänker, att han under denna tid fick möda sig mycket för att brödet skulle räcka. »Jag vet var du bor.» Jag har varit i din ställning. Det var först vid trettio års ålder, som Jesus lämnade hemmet i Nasaret och blev Israels lärare. Till de hänförda skaror, som då strömmade till

och ville följa honom, sade han: »Rävarna hava kulor, och himmelens fåglar hava nästen; men Människosonen har ingen plats, där han kan vila sitt huvud». Bränd av solens hetta och kyld av nattens vind går han omkring hemlös. Jag vet, säger han, jag känner fattigdomens plågor.

Dessa ord innebära också något annat. »Jag vet var du bor: där varest Satan har sin tron», där makten råder över rätten, där styrkan trampar på rättfärdigheten. Jag vet hur det är, ty jag har själv bott där, har varit där, varest allt som är heligt hånas. Jag vet, kan Jesus säga, vad det innebär att gå oförstådd och missförstådd genom världen. Det heter på ett ställe: »Icke ens hans bröder trodde på honom.» Det måste ha varit ett lidande att icke ens hans närmaste, de som han tagit vård om och som togo brödet ur hans hand, att icke ens de trodde på honom. Hur möttes icke Jesus av missförstånd även från folkets yppersta män, dessa som hela judafolket betraktade som exempel på verklig fromhet. Hur bittert måste han icke ha känt det vid deras hånande ord: »Du är en samarit och är besatt av en ond ande». Därför kan han säga: »Jag vet var du bor: där varest Satan har sin tron», där man icke förstår Guds vilja utan hånar det som är heligt. Du som möts av missförstånd i världen och som lider av att människor ej förstå att du menar det bästa, kom ihåg att Jesus säger: Jag vet. Han vet, vad det vill säga att bli missförstådd, då man vill lyda Gud och ställa hans bud över allt annat. Kom även ihåg de trösterika orden från hans mun: »Saliga ären I, när människorna för min skull smäda och förfölja eder och sanningslöst säga allt ont mot eder. Glädjens och fröjdens eder, ty eder lön är stor i himmelen.»

Kanhända sitter här någon i dag som säger: Ja allt detta är bra för dem som kunna säga att de äro Guds barn, men jag är inte det. Jessu vet hur du har det. Evangelisten Lukas berättar, att Jesus en dag låg till bords med en mycket framstående man, som bjudit honom för att få se och lära känna honom. Till gästabudssalen kom en kvinna och kastade sig för Jesu fötter, gråtande, och vätte hans fötter med sina tårar och torkade dem med sitt huvudhår. När fariseen Simon såg detta, sade han vid sig själv: »Vore denne en profet, så skulle han känna till vilken och hurudan denna kvinna är, som rör vid honom; han skulle då veta att hon är en synderska». Simon visste att denna kvinna var en synderska, men Jesus visste vad Simon icke visste, och det var att hon var förkrossad över sin synd, att hon längtade efter renhet, och därför sade Jesus till henne: »Dina synder äro dig förlåtna. Gå i frid.» Du som säger: jag är icke en kristen, kom ihåg Jesu ord: Jag vet. Han vet, att du många gånger suckat till Gud efter frälsning och frid. Allt det som är dig en börda, känner han, och han är kommen icke för att kalla rättfärdiga utan syndare till bättring. Herren Jesus kommer till oss, icke för att rena det som redan är heligt för att det skall bli heligare. Han kommer för att ta hand om stackare och göra dem till helgon, ta hand om de förlorade fåren och bli deras herde i liv och död. Det finns säkert månget hjärta här i dag, som i ångerns stunder längtande efter frälsning suckat: Gud, misskunda dig över mig, syndare! Jesus vet det.

När Jesus vid detta tillfälle uppenbarar sig för Johannes, säger han oupphörligt: »Skriv till församlingen; jag känner dina gärningar; jag vet var du bor.» Men när han av-

slutar sina hälsningar till församlingarna, är det som om han icke vore nöjd. »Se», säger han, »jag står för dörren och klappar; om någon lyssnar till min röst och upplåter dörren, så skall jag gå in till honom och hålla måltid med honom och han med mig.» Det är som ville han säga: Jag icke blott vet var du bor. Jag står vid dörren och vill gå in till dig och hålla måltid. I glädjens stunder, då vi hålla gästabud, och i sorgestunderna, då allt är mörkt omkring oss, säger han: »Se, jag står vid dörren och klappar.» Må vi öppna hjärtedörren, bedjande: Kom in till oss och stå icke utanför dörren. Stig in till oss att vi må få giva dig vad vi ha att bjuda på. »Jag vill hålla måltid med honom och han med mig», säger Jesus. Vi skola dela allt. Du får tala om för mig både dina bekymmer och din glädje, säger han. Herren Jesus vet var vi bo här under lidanden och frestelser. Men vi skola icke förbli i dem. Vår väg går genom lidande till härlighet, ty han säger: »I min Faders hus äro många boningar», och »Fader, jag vill, att där jag är, där skola ock de, som du har givit mig, vara med mig, så att de få se min härlighet, som du har givit mig.»

»Jesus är min vän den bäste,
Vilkens like aldrig är.
Skall då jag så med de fleste
Övergiva honom här?»

— — — —

»Ingen skall mig kunna skilja
Ifrån den mig har så kär.
En skall vara begges vilja
Alltid här och evigt där!»

Amen.

VAD HAR DU KVAR?

I Guds, Faderns och Sonens och den helige Andes namn. Amen. Låtom oss tacka och bedja! Vi tacka dig, Fader vår, för allt gott, som du denna dag skänkt oss, tack för hälsa och för bröd, tack för de andliga välsignelser, som du i dag förlänat oss, och tack för att du nu berett oss en stund, då vi i stillhet få sitta ned och tänka på vad din goda och behagliga vilja är. Välsigna denna stund och giv, att vad som främjar din vilja måtte bliva sagt. Välsigna i dag hela kristenheten, och särskilt bedja vi, att du rikligen ville välsigna dina spridda församlingar på hednavärldens mark, o Gud, vårda själv varje planta, som spirat upp, och skydda den och giv, att den må få stå kvar i Herrens lustgård. Skänk mig nåd att tala så som jag bör tala och giv oss alla välsignelse med ditt ord för din kärleks skull. Amen.

Jag vill i främsta rummet läsa för eder ur Domarebokens 17:de och en del av dess 18:de kap. och därefter slutet av Romarbrevets 8:de kap. (38—39 v.).

De 430 åren av Israels historia, som vi äro vana att kalla domaretiden, voro för Israel en förvirringens och oredans tid, och upprepade gånger säges också: »På den tiden fanns ingen konung i Israel. Var och en gjorde vad honom rätt tycktes.» Gång på gång råkade Israels barn i träldom, men städse uppstodo härförare eller domare, som bröto träldomsoket och återgåvo dem friheten. Men hela denna tid var en förvirringens och orons tid, dels därför att ständiga strider pågingo, dels därför att Israels stammar ej slöto sig så samman, som Guds vilja var, omkring den nationella helgedomen. Stammarna växte ifrån varandra, och det fanns

ingen endräkt; detta beroende ytterst därpå, att Israels samband med levande Gud slitits.

En änka från Efraims bergstrakt hade en vuxen son vid namn Mika. Hon gör en dag den upptäckten, att en stöld blivit begången och att 1,100 silversiklar blivit tagna ifrån henne. I förbittringen uttalar hon en förbannelse över tjuven. Mika hör förbannelsen; några dagar senare säger han till modern: »De 1,100 silversiklarna, som blivit stulna från dig, äro hos mig, det var jag som tog dem.» Då blev modern förskräckt; hur skulle det gå med sonen, eftersom hon uttalat en förbannelse över honom? För att häva den säger hon: »Välsignad vare du, min son, av Herren.» För att göra sig riktigt viss om, att förbannelsen var hävd, säger hon till sonen: »Dessa 1,100 silversiklar skall du få, och därav skall du låta göra dig ett skuret och ett gjutet beläte, jag vill helga dessa penningar åt Herren.» Märk, vilken förvirring i religiöst avseende, som råder hos henne. Hon vill helga penningarna åt Israels Gud, men på samma gång låter hon förfärdiga beläten, oaktat Israels Gud, då han gav sitt folk de tio budorden, hade sagt: »Du skall icke göra dig en bild, ej heller något beläte av det, som är ovantill i himmelen eller nedantill på jorden eller i vattnet under jorden. Sådana skall du icke tillbedja och icke dyrka.» Men så hade hednisk vantro insmugit sig i Israels gudstro, att hon anser sig helga penningarna åt Israels Gud, då hon befaller sonen att låta förfärdiga beläten därav. Mika ville dock icke mottaga penningarne, och då hon besinnat sig och kommit till den förhoppning, att förbannelsen var hävd, eftersom intet ont vederfarits Mika, tog hon 200 silversiklar och gick till en guldsmed, och denne gjorde

därav ett gjutet och ett skuret beläte, vilka förblevo i Mikas hus. Och Mika hade ett gudahus och hade låtit förfärdiga en översteprästerlig kåpa, en s. k. efod, och skaffat sig husgudar och hade invigt en av sina söner till präst i helgedomen. Och ändå var Mika en israelit och visste, att lagen föreskrev, att prästtjänsten ej finge innehavas av andra än dem, som tillhörde Levi stam. Denna stam fick, när landet delades mellan de 12 stammarna, ingen jord på sin lott, utan endast 24 städer. För övrigt levde de på tionde, men under denna förvirringens tid fingo de ej ut sin tionde. Stiftshyddan visste man icke var den var, och de nationella gudstjänterna och högtiderna iakttogos icke. — Och det var en ung man från Betlehem, en levit, som brutit upp ifrån Betlehem för att söka sig en bostad, varhelst han kunde finna den, och han kom under sina vandringar till Efraims bergstrakt och till Mikas gård. Mika frågade honom: »Varifrån kommer du», och han svarade: »Jag är en levit ifrån Betlehem och söker en plats, där jag kan bo.» Och Mika sade: »Stanna hos mig och bliv präst i mitt hus, och jag vill giva dig årligen tio silversiklar och en omgång kläder och din föda.» Och leviten stannade, och Mika invigde honom, och då den unge mannen blev kvar i hans hus, sade Mika: »Nu vet jag att Herren skall göra mig gott, sedan jag fått en levit till präst», ty det var i överensstämmelse med Herrens lag.

Dans barn — daniterna — hade icke heller fått den lott de skulle få, åtminstone hade en del av dem icke fått den. En dag beslöto dessa att sända ut spejare för att söka någon plats, där de kunde slå sig ned. Fem raska män begåvo sig ut på spejarefärd och kommo till Mikas gård och

stannade där över natten. Bland Mikas husfolk fingo de se den unge leviten och kände igen honom och frågade, hur han kommit dit och vad han gjorde där. Leviten omtalade, vad Mika hade gjort, och de bådo honom fråga Gud, om den väg de voro stadda på skulle bliva lyckosam. Leviten svarade dem, att deras väg var i överensstämmelse med Guds vilja, och så gingo de fem männen vidare och kommo till Lais och sågo, att det folk, som bodde där, levde i lugn och stillhet och odlade sin jord, utan att någon störde dem. De voro besläktade med invånarne i hamnstaden Sidon, men hade ingen förbindelse med dem och icke med något annat folk heller och kunde icke försvara sitt rika land, om de bleve anfallna. De fem unge männen skyndade tillbaka och uppmanade Dans barn att draga ut; de skulle träffa ett folk, som ej kunde försvara sig, inga bundsförvanter hade och som ägde ett land, där intet fattades av allt vad på jorden är, och detta land skulle daniterna taga i besittning. De rustade sig, och sex hundra väpnade män bröto upp och även deras väg förde dem förbi Mikas gård. Spejarne omtalade för dem, att där funnos en översteprästerlig kåpa och husgudar och ett utskuret och ett gjutet beläte, och sade: »Sen till, vad I bören göra». De sex hundrade väpnade männen ställde sig utanför, och de fem spejarne gingo in och togo den översteprästerliga kåpan, husgudarna och de båda belätena; men när de gingo ut därmed, hejdades de av leviten, som hade samtalat med de väpnade männen. De tillsade honom att tiga och bådo honom övertänka, om det icke vore bättre för honom att vara präst i en hel stam i Israel än i en enskild mans hus. Den unge leviten, för vilken det tycktes ha varit huvudsaken att få det så bra som möjligt

för egen del, jakade därtill, och han tog kåpan, husgudarna och belätena och följde med daniterna. Det tyckes, som om Mika ej varit hemma, när detta skedde, men sedan samlade han sina underhavande och satte efter daniterna. När han upphunnit dem, vände de sig om och sade: »Vad vill du, efter som du så har samlat ditt folk?» Mika svarade: »I haven tagit bort mina gudar och min präst, och vad har jag nu kvar, och ändock frågen I vad jag vill.» Då sade de till honom: »Låt ej din röst höras ibland oss, att icke några vildsinta män ibland oss må falla över eder och du förspilla ditt och ditt husfolks liv.» Och så fick Mika återvända, fattig, berövad det, som för honom hade så stort värde, att han, sedan det tagits ifrån honom, sade: Vad har jag nu kvar? Och ändå hade väl Mika ganska mycket kvar: sin gård, sina åkrar, sina vingårdar, sin boskap, men han tänker ej på det, utan menar: vad har jag kvar i religiöst hänseende, när mina gudar och prästen tagits från mig, vad har jag kvar!

När du och jag stanna inför denne man, som förlorat det han i religiöst hänseende skattat så högt, då böra vi ställa den frågan till oss: hur är det ställt med vår gudsfruktan, vår kristendom? Äro vi släkt med Mika? Om några daniter komma och röva bort något, som hör till vår gudsfruktan och kristendom, är det då så, att vi ingenting hava kvar, att vi gjort bankrutt i religiöst hänseende? — Jag tänker mig, att det nog finns ganska många, som kalla sig kristna, vilka äro så beroende av yttre ting, att om de berövas dessa, allt annat faller för dem. — Å andra sidan vilja vi tänka på aposteln Paulus och slå upp Romarbrevets 8 kap. 38, 39 vers och höra, hur han talar på ett helt annat sätt än Mika.

Han säger, att stora förändringar kunna inträffa, mycket kan berövas mig, mycket kan jag mista, men jag är viss därpå, att varken död eller liv, eller änglar eller herradömen eller väldigheter eller de ting, som äro, eller de ting, som skola komma, eller höghet eller djuphet eller något annat skapat skall kunna skilja mig ifrån Guds kärlek, som är i Kristus Jesus, vår Herre.

Här finna vi en man, som i religiöst hänseende har något, som han gjort till sitt eget så, att ingen makt i hela universum kan taga det ifrån honom. Vad man än annars berövar honom, Guds kärlek i Kristus Jesus har han kvar. Så ville jag önska, att var och en av eder frågade sig själv: Med vem är jag i religiöst hänseende besläktad, med Mika eller Paulus? — Hur är det med din kristendom, är den sådan, att den ingår i din personlighet, så att ingen kan skilja den från dig? Det är en viktig fråga, och ingen annan än du själv kan besvara den i det ljus, som sanningens Ande är villig att sprida i ditt hjärta. Hur hava vi fått vår kristendom, och hur hava vi blivit kristna? Vi lägga oss ej ogudaktiga och vakna som kristna, vi födas icke somliga till helgon och andra till gudsförnekare. På vad sätt taga vi emot kristendomen, hur lära vi känna den, hur bliva vi kristna?

Först och främst är det klart för oss, att kristendomen har mött oss och gjort intryck på oss genom den offentliga gudstjänsten. Så möter den oss mycket tidigt; du var ej så gammal, när du första gången fick följa med i Herrens hus, där man i Jesu namn kommer tillsammans; där möter oss kristendomen i sången, i bönen, i förkunnelsen, ty i dessa tre former är det vi fira gudstjänst, och vem av oss har icke

mer eller mindre lärt sig skatta gudstjänststunderna. Vem har icke erfarit ögonblick, när sången varm och jublande brusat fram i Herrens hus och du stämde in däri och ditt hjärta sade som David: En dag i dina gårdar är bättre än eljest tusende! Eller vem har icke känt, då en hel församling legat i tillbedjan inför Herren, att de djupaste strängar i oss sättas i rörelse och vi äro färdiga att med Jakob i Betel säga: Detta är ett heligt rum, och här bor sannerligen Gud. Och vem har icke någon gång, då ordet om den korsfäste ljudit i Herrens hus, känt sig stå inför honom, som gav sitt liv för syndare, och känt sanningen av hans ord: När jag varder upphöjd från jorden, skall jag draga alla till mig. Vilken underbar dragning ligger icke däruti, när Kristus blir målad för våra ögon som den korsfäste. Gud vare lov härför! Men sedan gudstjänsten är slut, vad hava vi för behållning därav, vad söka vi och vad finna vi genom vår gudstjänst?

Det finns människor, som i gudstjänsten icke söka och icke finna annat än känslostämningar, som de sätta värde på och som, medan de behärska dem, komma dem att glömma världslivet med dess ävlan, oro och tarvlighet; men när gudstjänsten är slut, dröjer det icke länge, förrän stämningen är borta och allt är slut. Gudstjänsten är för dem således ingenting annat än vad en god konsert är, den skänker stämningar och njutning för stunden och minuten och väcker längtan att snart få komma in i samma känslostämning igen; ett faktum är dock, att man lever i fantasiens värld allenast.

Men det finnes också andra, som äro med vid gudstjänsterna, icke för att få stämningsrika stunder, utan för att få kraft ifrån höjden för att leva det liv de leva i köttet

såsom gudsmänniskor. Och när gudstjänsten är slut, går en sådan människa ut rikare, hon har fått något, som ej strax försvinner. Mika skattade sig lycklig, så länge han hade bilderna och kåpan, men sedan de voro borta, hade han ingenting kvar, alltså var han ej andligt rikare, hade ingen nytta, ingen behållning från den tid han ägt dem, utan han står andligt utblottad. Men Paulus, hur högt värde sätter han icke på att få vara med Guds församling, att få bedja bland de heliga och dela ut och taga emot förmaningens ord. Och även om man icke har någon kristen vän nära, har man ändå något, som ingen kan taga ifrån en, man har lärt känna Guds kärlek i Jesus Kristus, och detta är min skatt, min egendom. Är din och min kristendom, som vi hämta från den offentliga gudstjänsten, sådan? Den får värde blott om vi genom den bliva nya skapelser i Jesus Kristus.

Men kristendomen möter oss icke blott i den offentliga förkunnelsen, nej, den möter oss också i undervisningen på ett eller annat sätt och i en eller annan form. Den möter oss som en troslära, med vilken vi tämligen snart blevo förtrogna. Du var ej gammal, då katekesen sattes i din hand, och du började få kristendomskunskap genom katekesen och dogmatiken, som blott är ett försök att i ordnat sammanhang framställa vad bibeln lär — ty den är det enda rättesnöret för kristen tro. Och så har kristendomen kommit till oss, och vi hava tillgodogjort oss den genom trosläran och genom den bok, på vilken den kristna trosläran vilar. Men vi leva i en tid, då man ej får behålla trosläran, utan det ser ut som om hela byggnaden skulle skakas. Det finnes ingenting värdefullt, som man ej vill taga bort ifrån oss, liksom daniterna berövade Mika allt, bilderna,

kåpan och prästen med. Det finnes icke en sida av den kristna trosläran, som icke i våra dagar är föremål för angrepp, man vill röva den bort. Detta gäller till och med bibeln. Vi hava ju fromt och enfaldigt trott, att de 5 Moseböckerna hava sitt namn av Mose och att han skrivit dem till största delen. Nu säger man, att detta är en villfarelse, Mose har ej haft något därmed att göra; vem vet, om Mose är en historisk person? De s. k. 5 Mose böcker äro semitiska sagor, som levat på folkets läppar, liksom andra folksagor, och under tidernas lopp hava några av dessa sagor sammanförts i mindre grupper, så i en stor grupp, och först på Esras tid förenades de till en bok, Pentateuken. Det skulle icke vara en författare till de 5 Moseböckerna, den ene har skrivit ett, den andre ett annat. Ja, så säger man, och man går så långt, att man påstår det med bestämdhet. Jag säger dock icke genast ja och amen till alla påståenden, men nog skakar man nu kristendomen. Vi hava trott, att Jesaias bok fått sitt namn av att Gamla tesamentets evangelist, som man brukar kalla honom, skrivit den från början till slut. Men nu säger man, att den måste vara skriven av åtminstone två skilda personer, ty det är ett helt annat skrivsätt i senare delen än i den förra, — och så kunna vi gå från skrift till skrift. Man vill taga ifrån oss det vi trott, även det att de bibliska författarna skrivit drivna av den helige Ande. Eller för att taga exempel från ett annat område: vi hava fromt och enfaldigt trott, att bibeln har rätt i påståendet, att där finnes en ond andevärld, ej blott något abstrakt, ont, utan att det finnes en personlig djävul. Men i våra dagar säges det, att detta är en vidskepelse — icke finnes det någon ond andevärld! Till och

med evangeliska prästmän säga: »I min religiösa uppfattning har jag icke rum för en djävulslära». Likväl har Jesus talat om den. »Ja», säger man, »den tanken var så inrotad på Jesu tid, och han var ett barn av sin tid och talade som sina samtida.» Och vi hava trott, att bibeln säger rent och tydligt ifrån, att den tid vi få tillbringa på jorden är såningstiden, men att när vi komma in på evighetsområdet är skördetiden, och att vad människan sår, skall hon skörda; och därför hava vi, som förkunna evangelium, ropat ut till mänskligheten: »I dag är den behagliga tiden, i dag är frälsningens tid,» och: »Om I icke bättren eder, skolen I förgås.» Nu säger man till oss: »Det där kan du vara tyst med, finnes det ett helvete, så måtte du väl åtminstone förstå, att det ej kan vara evigt, utan förr eller senare kommer det att finnas frälsning för var enda människa.» Ja, så säges det i tal och i skrift och icke minst i dagspressen. Vad skola vi säga härom? Jag tror, att man icke tillintetgör djävulen, även om man fattar resolutioner i det syftet i Folkets hus; han dräpes icke så lätt, och jag har plats i min religiösa uppfattning för en föreställning om djävulen; och hur mörk än bilden av Satan är, så skänker den mig en viss tröst. Ty när jag ser ut över människorna och in i mitt eget hjärta och tänker på, hur förskräckligt elak och ond en människa kan vara, då står jag inför den frågan: är det naturligt, att hon är sådan? ligger det med nödvändighet i hennes väsen, så att det bara växer fram? Om jag skulle nödgas svara ja på den frågan, skulle jag nästan förtvivla, ty är det så, att synden vuxit upp i mitt eget hjärta som i ett moderssköte, då vet jag icke, hur någon frälsning skulle vara möjlig. Tillhör synden mitt väsende, då är jag ond,

och då förblir jag ond. Men nu kommer det underliga Guds ord och säger: Du arma människobarn, elak och ond är du, förfärligt ond, men din ondska är din olycka, du har råkat i din oväns hand, och det är han, som har förfört dig; det finns en djävul, och det är han, som sått ogräs i den åker, där det skulle växa vete. Och så säger ordet, att fördenskull har Guds Son blivit uppenbarad, att han skulle nedslå djävulens gärningar. Då lyfter jag mitt huvud och tackar Gud, att det icke är så, att allt ont kommer ifrån människohjärtat, utan att det är så, att vi blivit förförda av fienden, men att Gud sänt sin Son för att rädda oss. Och då blir ställningen ej så dyster, det svarta molnet har mycket ljusnat. Antag, att din son en dag skulle begå en neslig handling och att du finge höra därom. Du skulle då känna det svårare än om ett åskslag drabbat hus och hem och du stode på ruinerna, ty när det gäller barnen, gäller det hjärtat; och du säger: Hur kunde min son handla så, göra något så skamligt, så fult, så sataniskt. Då kommer en dag, när du och din son få tala ut, och du säger: »Min son, hur kunde du göra något sådant?» Kanske han då svarar: »Jag vill icke försvara mig, men jag var i sällskap med den och den, och han dröp gift i mig, och så när han eggat min fantasi och fått mig mjuk som vax, då gick det som det gick.» När fadern hört sanningen, sluter han säkert sonen i sin famn och säger: »Gud vare lov, min son, att du är den förförde och icke förföraren, då vågar jag tro på din räddning; men om du själv funderat ut detta, då hade det varit annorlunda.» Så tänker jag mig din och min ställning. Gud vare lov, när jag ser den sataniska ondskan i världen, så vet jag, att människorna dock icke äro rädd-

ningslöst förlorade, ty deras ondska kommer utifrån och är liksom klistrad på dem, och genom Kristi blod renas de därifrån. Den gamla läran om djävulen har alltså sina ljusa sidor, och jag tror, att sanningen ligger däri, trots allt som säges från den motsatta sidan. — Men frälsningen efter döden? Ja, varpå bygger Kristi kyrka sin åskådning, att det här är såddens tid, där skördetiden? Jo, på Jesu ord; låt oss giva akt på dem. Han talar om en slutdom, som skall övergå alla människor på yttersta dagen, det är avgörelsen, sluträkenskapen. Då skall Herren samla alla människor, såsom herden samlar sin hjord, men på samma sätt som herden åtskiljer de olika djurslagen ifrån varandra, skall Herren skilja mellan människorna och ställa somliga på sin högra, andra på sin vänstra sida. Kommen nu ihåg Jesu egna ord! Då skall han säga till dem på sin högra sida: »Kommen, I min Faders välsignade, och tagen i besittning det rike, som åt eder är tillrett från världens begynnelse. Ty jag var hungrig och I gåven mig att äta, jag var törstig och I gåven mig att dricka, jag var främling och I härbärgeraden mig, naken och I klädden mig, jag var sjuk och I besökten mig, jag var i fängelse, och I kommen till mig.» Så skall Herren vända sig till dem, som stå på hans vänstra sida, och säga: »I haven icke gjort allt detta, gån bort ifrån mig, I förbannade, till den eviga elden, som är tillredd åt djävulen och hans änglar.» Och då skola båda hoparne säga: Herre, när sågo vi dig hungrig... och då skall Herren svara dem: »Sannerligen säger jag eder, det I haven — eller icke haven — gjort den minsta av mina bröder, det haven I ock gjort mig.» — Märk nu, vad är det, som utgör det bestämmande vid denna slutdom? Det

är det sätt att leva som utmärkte oss, då vi hade tillfälle att kunna besöka sjuka, mätta hungriga, kläda nakna och gå i fängelsets djup med en ljusstråle. Varken du eller jag drömmer om, att det på andra sidan döden finns några uppgifter att fylla bland sjuka och hungriga, och likväl skall domen ske efter vårt sätt att handla, då vi hade dessa tillfällen. Jesus har sagt så, och vi enfaldiga människor stå inför Jesu ord och säga: »Herre, du är Mästaren, vi äro lärjungar, och ditt ord skall bestå, när alla människofunder upphöra.» — Må man förlåta mig, att jag litar mer på vad Jesus sagt, än på vad en tidnings medarbetare säger. Tjugo år härefter är han glömd, men namnet Jesus har levat bland människorna under århundraden, och i det namnet skola alla knän böjas.

Men antag, att den tid kommer, då daniterna röva bort ifrån dig någon del av det du räknar såsom tillhörande din kristna tro, antag, att du måste en dag säga till dig själv: Jag kan icke tro på tillvaron av en personlig djävul, jag kan det icke längre, jag måste tro, att det där talet är bildlikt, jag tror på det onda men ej på, att det finns onda andar. Eller antag, att du skulle säga till dig själv, när du ser in i ditt eget hjärta: Jag kan icke tro på ett evigt helvete, jag kan icke tro annat, än att det finnes frälsningsmöjlighter även på andra sidan graven. Antag, att du kommer i den ställning, att daniterna tagit ifrån dig något, som tillhör åtminstone periferien av kristendomen, — då frågar jag dig: Vad har du kvar av din kristendom, säger du då: Nu är det slut? Det finns s. k. kristna, som hava det så ställt, att om de ej få tro på allt vad de lärt sig anse som bibelns lära, så är det för dem slut på kristendomen, vilket bevisar, att deras

kristendom var blott en tro till hälften, de hade stannat på periferien. Hade de nalkats centrum, hade de ej så lätt kommit till slutet av sin kristendom. — Äger du något, som du icke mister, även om du skulle mista något av det, som kyrkan räknar såsom tillhörande den kristna tron? Har du lärt känna Guds kärlek i Jesus Kristus, vår Herre, och lever han i dig? Gud vare lov, jag har lärt känna människor, från vilka daniterna tagit bort den uppfattningen, att t. ex. en människas evighetsöde skulle vara avgjort i dödsminuten; denna uppfattning har fallit bort, men de stå som kristna personligheter ändå. Varför? Jo, säger Paulus: »Varken död eller liv, eller änglar eller herradömen eller väldigheter, eller de ting, som äro, eller de ting, som skola komma, eller höghet eller djuphet eller något annat skapat skall kunna skilja mig ifrån Guds kärlek, som är i Kristus Jesus, vår Herre.» Detta är min personliga erfarenhet, jag vet, vad det är att vara omskapad och leva det liv jag lever i Gud. — Hur är det med eder, vänner, och eder kristendom? Om något i vår trosåskådning faller bort, faller då hela vår kristendom? Eller hava vi kommit in i själva citadellet, in dit, där Jesus säger, att helvetet ej får övermakten över den, som byggt på den klippan Jesus? Jag beklagar den människa, som icke har mer av kristendom, än att om daniterna taga bort litet av vad hon i sin barndom lärt sig anse som kristendom, hon måste säga som Mika: Vad har jag kvar? Men lycklig den, som med Paulus kan säga: »Jag vet, på vem jag tror.»

Kristendomen har mött oss och gjort intryck på oss kanske ännu på ett annat sätt. Dina första och kanske djupaste andliga intryck fick du måhända ej vid den offentliga guds-

tjänsten eller vid läsningen av bibeln och katekesen, utan du fick dem genom en kristlig personlighet. Så är fallet med mig. Mina första andliga intryck fick jag i de dagar, då min mor knäppte ihop mina händer och sade: »Nu skall gossen bedja», och när hon talade om hur god Gud var och att Jesus givit sitt liv för oss, och att han ser oss, så att vi kunna tala med honom alla dagar. Så fick jag mina första intryck genom en kristen moders personlighet, och på det sättet har kristendomen smugit sig in i många hjärtan. Eller kom du in i Herrens helgedom för att höra, och predikanten föreföll dig så märkvärdig, han talade icke å dragande kall, han talade om vad han själv visste av egen erfarenhet, och han gjorde ett starkt intryck på dig, ej på grund av vad han sade, utan för vad du tyckte han var. Det var mer vittnet än vittnesbördet, som gjorde intryck på dig, och så blev du genom den mannen förd från mörker till ljus, till en personlig kristendom. Gud vare lov för det! Andreas fann sin broder Simon och förde honom till Jesus, och så går det hela vägen. Det är de kristna personligheterna, som skola vara Jesu vittnen och göra folken såväl som den enskilde till lärjungar. Men antag, att prästen tages bort, vad har du då vunnit med att du fått höra honom? När du ej mer får höra hans varma förkunnelse, är du då färdig att med Mika säga: Nu är det slut, eller kan du med Paulus säga: Ingenting kan skilja mig ifrån Guds kärlek i Kristus Jesus? Kan du säga: Prästen må resa eller försvinna, det är visserligen en stor förlust, men jag tror icke för hans tals skull, utan därför att jag själv har erfarit att Kristus är kommen för att frälsa syndare. — Det kan hända, att den man du såg upp till, gudsvittnet,

blir förvillad och kommer på avvägar. Det finns sådana, som nu sitta där de bespottare sitta, vilka varit medel till många människors frälsning. Daniterna hava tagit bort dem, men Gud vare lov, vi behöva ej stå såsom Mika och säga: Vad hava vi kvar? Johannes övergav ej Kristus, därför att Judas förrådde honom, ty Johannes hade själv lärt känna Jesus, så att han ej kunde undvara honom, och därför stannade han kvar.

Med vem äro vi andligen besläktade? Förr eller senare skall ändå den frågan vara den viktigaste av alla. Ännu en liten tid kanske vi få vara med om gudstjänsten, men så är det slut; ännu en liten tid kunna vi resonera och göra vårt val, ännu en liten tid kunna vi umgås med kristna människor, men så stå vi vid evighetens tröskel. Då är det ingen gudstjänst mer, inga teologiska böcker mer, vi kunna ej läsa mer, våra ögon äro skumma och vi orka ej höra på, och den vi älskat högst och mest av kristliga personligheter står där hjälplös. Vad hava vi då kvar! Jo, säger Paulus, ingenting kan skilja oss ifrån Guds kärlek i Kristus Jesus. Det finns något, som daniterna ej kunna röva ifrån oss, Gud give det åt dig och mig!

Herre, välsigna en var ibland oss och hjälp oss, att vi icke må nöja oss med skalet och glömma kärnan, att vi ej må nöja oss med formen och förgäta verkligheten. Herre, hjälp oss, att den dyrbara pärlan må bliva vår. Förbarma dig över oss, o Gud, och giv oss i vårt hjärta en skatt, som varken rost eller mal kan förstöra och som ingen kan slita bort ifrån oss. Amen.

Ur *Minnen* från gudstjänststunder. Med förläggarens tillstånd.

PRIS: 2 KRONOR